

Årsberetning

2017

Årsberetning 2017:

Udgivet oktober 2017
 Af Danmarks Private Skoler
 – grundskoler og gymnasier (Stiftet 1921)
 ISBN: 978-87-998524-4-4
 ISBN (PDF): 978-87-998524-5-1

Ny Kongensgade 15
 1472 København K
 Tlf. 33 30 79 30
info@privateskoler.dk
www.privateskoler.dk

Redaktion:

Karsten Suhr, Søren T. Lodahl og Simone Dalsgaard

Layout og illustration: Christina Bruun Olsson

Foto: Ebbe Forup Fotografi

Tryk: Tarm Bogtryk A/S

Foto-illustrationer:

Beretningens fotoillustrationer er inspireret af mandala-mønstret. Mandala betyder "kreds" eller "cirkel", og den symmetriske figur symboliserer oprindeligt åndelige sammenhænge. Beretningens "mandalaer" er en nyfortolkning inspireret af vores værdiord og beretningens indhold.

Værdi-mandalerne blev til i Ebbe Forups fotostudie i august i år. De er sammensat af grafisk designer Christina Bruun Olsson i samarbejde med Simone Dalsgaard (DP).

Læs mere om mandalaerne og se billeder fra processen på www.privateskoler.dk.

Indhold

Hvem er hvem?	4
Årsmøde	5
Oversigt beretning	6
Værdierne	8
Demokrati	9
Frihed	15
Ansvar	19
Fornyelse	22
Dannelse	26
Uddannelse	30
Orden	34
Faglighed	36
Respekt	40
Stabilitet	42
Fællesskab	46
Tydelighed	48
Samarbejde	50
Ambition	52
Tradition	54
Tal og statistik	56
Resultatopgørelse for DP 2016	58
Balance for DP 2016	59
Budget for DP 2018	60
Kursuspuljer budget	61
DP/FSL's Kursusvirksomheds resultatopgørelse 2016	62
DP/FSL's Kursusvirksomheds balance 2016	63
Medlemsskoler	64

Hvem er hvem?

Bestyrelsen:

Karsten Suhr,
Formand

Trine Aarskov Friis,
Næstformand
Bestyrelsesformand
på Forældreskolen
i Aarhus

Bo Mehl Jørgensen,
Næstformand
Skoleleder på
Frederikssund
private Realskole

Poul Sørensen
Skoleleder på
Fredericia Realskole

Susanne Mäkelä Green
Bestyrelsesformand på
Interskolen

Hans Myhrmann
Skoleleder på
Randers Realskole

Allan Bruce Corfitsen
Bestyrelsesformand
på Roskilde
private Realskole

Simon Halfdan Gjedde
Bestyrelsesformand på
Skt. Josefs Skole, Roskilde

Sekretariatet:

Søren T. Lodahl
Sekretariatschef

Simone Dalsgaard
Chefkonsulent

Nicolas N. Richter
Chefkonsulent

Erik J. Hansen
Chefkonsulent

Heidi Andersen
Fuldmægtig

Thomas Sørensen
Fuldmægtig

Rasmus B. Andresen
Fuldmægtig

Anette Holmgreen
Bogholder og
kursuskoordinator

Tine B. Brandsborg
Kursuskoordinator

Birgit Larsen
Administrativ
medarbejder

Suppleanter til bestyrelsen:

- Gerda Lund,
medlem af bestyrelsen
ved Otterup Realskole
- Dan Ingemann Jensen,
skoleleder ved Sct. Ibs Skole

Statsautoriseret revisor:

- Deloitte A/S v. Søren Jensen

Forretningsudvalg:

- Karsten Suhr
- Trine Aarskov Friis
- Bo Mehl Jørgensen
- Søren T. Lodahl

Forligsnævn:

- Poul Sørensen
- Simon Gjedde
- Suppleant: Hans Myhrmann

Voldgiftsret:

- Karsten Suhr
- Susanne Green

Fordelingssekretariatet:

- Poul Sørensen (formand)
- Karsten Suhr
- Hans Myhrmann

Gymnasieudvalg:

- Crilles Bacher
Høje Taastrup Private Gymnasium
(formand for udvalg og observatør
i bestyrelsen)

Certificeringsudvalget:

- Simone Dalsgaard
(næstformand)

Udvalg for videndeling og skoleudvikling, UVS:

- Poul Sørensen (formand)
- Hans Myhrmann
- Allan Corfitsen
- Jørgen Korsager Green
(Taastrup Realskole)
- Jimmy Burnett Nielsen
(Bagsværd Kostskole
og gymnasium)
- Rikke Vigilius
(Helsingør Realskole)
- Søren T. Lodahl
- Tine Brandsborg

Æresmedlemmer:

- Hans Jørgen Jørgensen
- Henning Romme
- Mogens Bregendahl
- Anders Langskov
- Peter Løgstrup
- Ebbe Forsberg
- Kurt Ernst

Tilknyttede netværk og foreninger:

- Den Danske Sommerskole:
Poul Sørensen (Repræsentant)
- Danish International Schools
Network, DISN
Jenny Roed-Thomsen (Formand)
- Kostskolerne
Kostskoler.dk
- Foreningen af katolske skoler, FAKS
Dan Ingemann Jensen (Formand)
- Foreningen for administrativt
personale, FGA
Vibeke Kilde (Formand)
- DP-seniorer
Kurt Andersen (Formand)
- SFO-lederne
Michael Holm-Møller (Formand)
- Viceskolelederne
Peter Hugger (Formand)
- Talentcamp.dk
Anders Friis Frand-Madsen
(Sekretariatsleder)

Årsmøde

Foreningen, Danmarks Private Skoler – grundskoler og gymnasier, holder ordinært årsmøde fredag d. 27. oktober og lørdag d. 28. oktober 2017 på Hotel Nyborg Strand.

Årsmødets dagsorden

1. Valg af dirigent
2. Bestyrelsens beretning
3. Fremlæggelse af regnskab 2016 til godkendelse.
Regnskab for 2016 findes i denne årsberetning
4. Indkomne forslag
5. Fremlæggelse af budget 2018 til godkendelse, herunder fastsættelse af kontingent for 2018.
Forslag til budget og kontingent findes i denne årsberetning
6. Valg af:
 - a) Bestyrelsesmedlemmer
På valg som repræsentanter for skolernes bestyrelser er:
 - Simon Halfdan Gjedde, Bestyrelsesformand på Skt. Josefs Skole, Roskilde
 - Allan Bruce Corfitsen, Bestyrelsesformand på Roskilde private RealskoleBegge er villige til genvalg
 - På valg som repræsentanter for skolernes ledelser er:
 - Karsten Suhr, Formand for Danmarks Private Skoler
 - Hans Myhrmann, Skoleleder på Randers RealskoleBegge er villige til genvalg
 - b) Bestyrelsessuppleanter
På valg er:
 - Gerda Lund, medlem af bestyrelsen ved Otterup Realskole
 - Dan Ingemann Jensen, skoleleder ved Sct. Ibs Skole
 - c) Statsautoriseret revisor
På valg er Søren Jensen, Deloitte A/S
7. Eventuelt

Program

Fredag d. 27. oktober

- Kl. 9.30: Ankomst, registrering og kaffe
Kl. 10.00: Velkomst
Kl. 10.10: Underholdning ved Oure Kostgymnasium
Kl. 10.40: Oplæg ved Niels Ploug
Niels Ploug har en lang karriere i forskningsverdenen. Han har tidligere været ansat i SFI og tilknyttet Københavns Universitet. Han er i dag afdelingsdirektør ved Danmarks Statistik og ansvarlig for personstatistik. Niels Ploug ved således en hel del om danskerne, bl.a. om vores uddannelser, arbejdsmarked og sociale forhold. Niels Ploug er aktuel som redaktør af bogen "Økonomisk Ulighed". Her sættes fokus på ulighed, social arv og uddannelse i en dansk kontekst. Niels Ploug er ikke fremmed for de private skoler. Niels Ploug var i mange år formand for Christianshavns Døttreskole – én af landets ældste privatskoler. På årsmødet vil Niels Ploug forklare, hvad der er op og ned i ulighedsdebatten i Danmark, og hvilken rolle skoler og uddannelse spiller.
- Kl. 12.00: Frokost
Kl. 13.00: Optakt til Ministerens tale
Kl. 13.15: Undervisningsminister Merete Riisager taler
Kl. 14.45: Kaffepause
Kl. 14.00: Årsmødet åbner officielt – Valg af dirigent
Kl. 14.10: Bestyrelsens beretning
Kaffepause
Kl. 15.40: – Debat om bestyrelsens beretning
– Fremlæggelse af regnskab 2016 til godkendelse
– Indkomne forslag
– Fremlæggelse af budget 2018 til godkendelse, herunder fastsættelse af kontingent for 2018
– Årsmødet suspenderes
Kl. 19.15: Velkomstdrink før festmiddag
Kl. 19.30: Festmiddag
Mette Frobenius, komiker, foredragsholder og debattør vil underholde og gøre god brug af en skarp observationsevne for absurditeter og en udfordrende humor.
Dress Code spiller op til dans.

Lørdag d. 28. oktober

- Kl. 9.00: Godmorgen
Kl. 9.10: Årsmødet genoptages
– Valg af bestyrelsesmedlemmer, suppleanter og revisor
– Punktet eventuelt
– Officiel del af årsmødet sluttes
Kaffepause
Kl. 10.25: Oplæg ved Vincent F. Hendricks
Vincent F. Hendricks, Professor ved Institut for Information and Bubble Studies, Københavns Universitet, har mange stiftet bekendtskab med de seneste år. Han har noget på hjerte og har et toneleje og kropssprog, som udtrykker engagement. Det er vigtigt, det Vincent har på hjerte: Hvordan forholder vi os i en tidsalder med uoverskuelige mængder af information? Hvad er sandt og falsk? Hvad med de klassiske dyder om uddannelse, viden og eftertænkksomhed? På årsmødet vil Vincent F. Hendricks komme med bud på, hvilke gamle dyder vi ikke må glemme.
- Kl. 12.00: Tak for denne gang

Beretning

Tradition

- Gamle rødder
- Tak til dem, der satte ord på
- Vi er Danmarks Private Skoler
- Konklusionen

Samarbejde

- Politikere og embedsværk
- Skoleforeningerne
- Nye relationer
- Fagforeningerne
- Skoleeleverne
- Foreninger i foreningen

Ambition

- Sekretariatet
- Nu med private gymnasier
- Ambitiøse skoler og en ambitiøs forening

Tydelighed

- Politisk påvirkning
- **Medierne**
- Det vi markerer
- Ikke kun succes
- Afhængig af synlighed

Fællesskab

- Sammenhængskraften
- Flugten fra folkeskolerne
- Skolelukninger
- Elewvandringen

Stabilitet

- Stabilitet i tilskuddet ønskes
- Ro eller friplads
- Afsnøringer
- Gymnasiernes vikarkasse
- U hensigtsmæssig incitamentsstruktur i specialtilskud
- Omfordeling af tilskud

Respekt

- Bevågenhed omkring de frie skoler
- Børnekonventionen, en fortsættelse
- Klageinstans vedr. mobning
- U hensigtsmæssig adfærd kan få fatal betydning

Faglighed

- Undervisningseffekt
- Faglige krav før og nu
- Stigende karaktergennemsnit
- Evaluering af karakterskalaen
- Bindingerne i Fælles mål løses
- Evalueringskravet fortjener opmærksomhed
- DM i fag
- Talentcamp.dk plejer mange talenter i grundskolen
- Hvad er det ekstra på de private?

Orden

- Persondataforordning
- Dataetik
- Hjemmesidetilsyn

Værdierne

- Private skoler vælges for værdierne
- Er værdierne levende?
- Værdierne bærer skolen
- I forsvar for værdierne

Demokrati

- Med grundloven som fundament
- Hvor langt skal friheden række?
- Demokratisk dannelse
- Åben for fortolkning
- Tilsyn med handlinger, ikke med holdninger
- Bederum
- Demokrati er en svær disciplin
- Bag pigtråd og høje hegn
- Pligt til at underrette
- Frygt og usikkerhed. Hvad er svaret?

Frihed

- Frihedsrettigheder til private gymnasiale uddannelser
- Eksamensfri hf
- Private ungdomsuddannelser
- Internationale skoler i Danmark
- Lov om frie grundskoler
- Pengene eller livet! (Friheden eller pengene?)

Ansvar

- Elevoptag
- Fripladser
- Løfteevne
- Elever med særlige behov
- Talentarbejde
- De private skoler tager ansvaret

Fornyelse

- Bots
- Rettidig omhu
- Historisk frontrunner
- Teknologiforståelse på tegnebrættet
- Hvad skal man kunne i fremtiden?
- Nøglekompetencer
- Informatik
- STEM
- National strategi for naturvidenskabelige fag
- Sammenhæng i uddannelseskæden
- Loading the future

Dannelse

- Hvorfor taler vi om dannelse (igen)?
- Digital mobning
- Præstationskultur
- Det er snyd
- Tilbud om rammer og fællesskaber
- Trivsel, fordi det giver mening
- Dannelsen genbesøgt

Uddannelse

- Alle kan gøre det bedre
- Kender vi de mange muligheder?
- Oplyst grundlag
- Uddannelsesparat?
- Hvad er en god proces?
- Alt er bedre end ingen uddannelse

Værdierne

Beretning 2017: Dette års beretning tager udgangspunkt i værdierne. Værdierne; de private skolars "vi er". Det er værdierne, der viser, at "vi" ikke er hvilken som helst skole, men netop "denne" skole – uanset om dette "vi er" er på en gymnasieskole, en grundskole eller for den sags skyld i SFOen, børnehaven eller i vuggestuen tilknyttet skolen. Det, at private skoler står for noget, har specifikke værdier og særlige holdninger til det at lave skole, er sektorens frihed – og eksistensberettigelse. Det må vi ikke glemme.

Private skoler vælges for værdierne
Kun ved at udleve værdierne er de private skoler et reelt alternativ.
I juni i år offentliggjorde Danmarks Statistik en undersøgelse, der viser, at de private skoler vælges på grund af skolernes ry, værdigrundlag og høje faglige niveau¹.

Værdierne gør forskellen! I ved det. Vi ved det. Foreningens undersøgelse fra 2015 viser, at skoler med kontinuerlig høj undervisningseffekt² står stærkt på værdier. Skolerne er kendetegnet ved nogle tydelige pejlemærker. Pejlemærkerne kan forenklet opsummeres:

- Værn om det, der virker, men vær et skridt foran
- 3 x T: Trivsel, Tryghed, Tillid
- Alle elever skal blive så dygtige som muligt, uanset deres udgangspunkt

Det er pejlemærker, der vækker genkendelse på mange private skoler. Men de har kun værdi, når man kan fornemme og se dem i praksis.

Er værdierne levende?

Hvem tager værdier til sig, som de ikke mærker i dagligdagen? Ingen bliver ramt i hjertet eller ændrer sig selv eller noget, blot fordi nogen har hængt nogle flotte værdiorde op på en væg. Selve budskabet om at ville noget godt; høj faglighed, tryghed, samarbejde m.v. kan ikke i sig selv anfægtes som noget dårligt. På ingen måde! Men det er så let på skrift og i skåltaler. Det bliver langt sværere, men også mere "værdifuldt", når de gode hensigter afspejles i praksis, bliver levende og bæredygtige.

Forestil jer en ramme af værdier om skolen

Forestil jer en ramme af værdier om skolen. Alt, der kommer udefra skal igennem værdirammen. Der tages stilling til det udefrakommende ved hjælp af værdirammen, ligesom der navigeres efter værdierne i skolens indre liv, hvad end det handler om det strukturelle, processuelle eller kulturelle i skolen som organisation. Derved er værdierne ikke blot værdier i teorien, men værdier omsat i skolens hverdag. Værdirammen gør det muligt at prioritere, handle og skabe, og det muliggør, at skolen kan afklare forventninger til skolens aktører og omverdenen.

Værdierne bærer skolen

Værdierne skal helst kunne sanses i det daglige. De skal give mening og mærkes. De skal have betydning for

de fleste – helst alle – og man skal ville dem og have respekt for dem. Skolens aktører skal gerne kunne demonstrere og fortælle om værdierne. Værdier er kun noget værd, hvis de giver mening for dem, der skal udleve dem. Værdierne skal kunne bære skolen videre. De er grundlaget, uanset at dem, der satte ord på dem, er væk.

I forsvar for værdierne

For foreningen, der repræsenterer de private skoler, er værdierne levende pejlemærker. Vi forsvarer hver dag værdierne: Retten til det holdningsbaserede, alternative skolevalg. Retten til den private skole. Retten til friheden. I så mange henseender er det en nødvendighed. Også vi, foreningen, skal navigere ud fra en værdiramme. Værdierne skal ønskes forsvaret, uanset at mange er åbenlyst imod dem. Det er let, så længe vi oplever, at værdierne bidrager positivt for fællesskabet.

Men vi, foreningen, ligesom skolerne, skal tage os i agt: Det er værdierne, vi skal forsvare, ikke vanerne eller det, der er bekvemt. Vi skal også have modet og viljen til at udfordre værdierne, for at de – og dermed os selv – stadig har en berettigelse. Er vi det, vi siger, vi er? Gør vi det, vi siger, vi gør? Vi skal ikke bare se på hvem vi er, men i lige så høj grad på hvordan vi er.

¹ Danmarks Statistik juni 2017

² Fagligheden og anstrengelsens poesi". Hvorfor løfter nogle skoler eleverne bedre end andre? Undersøgelse af skoler med kontinuerlig høj undervisningseffekt foretaget af Metropol for Danmarks Private Skoler 2015.

Demokrati

Demokrati; *démos* = folk og *kratía* = styre (magt), altså folke-styre. Folkestyre er et politisk system, der tildeler magten i samfundet til flertallet af folket. Det lyder umiddelbart enkelt – folket skal styre – men der opstår hurtigt uenighed, når det skal bestemmes, hvad der forstås ved demokrati. Ikke mindst hvilke forudsætninger, der er nødvendige, for at demokratiet skal kunne fungere efter sin hensigt.

Med grundloven som fundament
Demokratiet anses som kernen i vores politiske system. Men Danmark har ikke altid været et demokrati. For 200 år siden blev landet regeret af en enevældig konge. I Danmark bøjede kong Frederik 7. sig for folkets krav om indflydelse. Den 5. juni 1849 skrev kongen under på den første grundlov. Grundloven gav magten til folket, og Danmark blev et demokrati med frie valg.

Danmarks grundlov sikrer en række basale frihedsrettigheder. De rettigheder, som grundloven beskytter, er eksempelvis religionsfrihed, personlig frihed, foreningsfrihed, ytringsfrihed, forsamlingsfrihed samt ret til undervisning. Med grundloven i hånden forsvare vi det frie skolevalg.

Hvor langt skal friheden række?
Hvem har retten til at bestemme over, hvad god skolegang er? Er det individet eller staten?

I en sjælden grad er bølgerne gået højt i år med holdninger til, hvor langt friheden skal række. For nogen.

I begyndelsen af august blev debatten intensiveret, da formand for Socialdemokratiet, Mette Frederiksen, erklærede, at hun vil lukke de frie skoler, hvor elever med udenlandsk baggrund udgør over 50 procent. I praksis vil forslaget lukke de muslimske friskoler – og det er også meningen, ifølge Mette Frederiksen. Udmeldingen kom efter en sommer, hvor flere muslimske friskoler kom i pressen og tilsynsmyndighedernes søgelys for bl.a. ikke at leve op til frihed og folkestyrekravene i Lov om frie grundskoler.

Foreningens holdning til dette er klar: De frie skoler skal overholde gældende lovgivning. Hvis ikke skal det have konsekvenser. Men retten til et holdnings- og værdibaseret skolevalg skal der ikke røkkes ved.

I forbindelse med socialdemokraternes og Mette Frederiksens forslag gav Bertel Haarder, den tidligere undervisningsminister, kultur- og kirkeminister et interview til den digitale avis Zetland: "Det er en meget formynderisk holdning, som også er problematisk i forhold til trosfrihed og forældreretten," udtalte han, "så det er en meget dramatisk melding, hun kommer med. Men jeg tror ikke, hun mener det for alvor, for så skal hun jo også lukke den jødiske, den tyske, den franske, de kristne og de tyske mindretalsskoler i Sønderjylland. Så det er ikke noget særligt godt forslag, og jeg tror ikke, hun har rådført sig med nogen, der ved noget om det. Og det synes jeg er lidt betænkeligt."

I slutningen af august erklærede Regeringen og Dansk Folkeparti deres enighed om at stramme reglerne for oprettelse af frie grundskoler. Nyoprettede skoler skal igennem en godkendelsesprocedure, der skal sikre, at skolerne fra første dag tilkendegiver at ville overholde lovens krav om, at skolerne skal forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre.

Det er også tanken, at godkendelsesproceduren skal indeholde en vurdering af personkredsen bag den nye skole – både i forhold til, om de tidligere har været involveret i en skole, der er blevet

lukket, eller om de for eksempel har udvist holdninger og sympatier, der strider mod frihed og folkestyrekravet.

Derudover ønsker regeringen og Dansk Folkeparti at undersøge, om tilsynet med de frie grundskoler kan strammes, så det bliver muligt at udelukke en eller flere personer – for eksempel medlemmer af bestyrelsen, ledere og eventuelt lærere – fra at virke på en fri grundskole i en årrække, hvis de har været en del af en skole, der bliver lukket, fordi den ikke har levet op til frihed og folkestyrekravet. Mangfoldigheden blandt de frie, private skoler er vigtige udtryk for den danske demokratiopfattelse og at frihedsrettighederne er centrale værdier i det danske samfund. Sådan har det hidtil bredt lydt fra politisk hold, men de tre grundpiller som historisk og nutidigt er afgørende for de frie skoleformer; forældreretten, mindretalsretten og skolefriheden er i den grad under pres.

Demokratisk dannelse
Kan man i sin iver efter at sikre demokratisk dannelse komme til at undergrave fundamentale frihedsrettigheder? Eller kan fundamentale frihedsrettigheder undergraves, hvis ikke man sikrer, at der sker en demokratisk dannelse? Under alle omstændigheder blev pligten til at udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse en del af Lov om frie grundskoler i år:

"Skolerne skal efter deres formål og i hele deres virke forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for

Åben for fortolkning

Lov om gymnasiale uddannelser §1, stk. 4: "Uddannelserne og institutionskulturen som helhed skal forberede eleverne til medbestemmelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Undervisningen og hele institutionens dagligliv må derfor bygge på åndsfrihed, ligeværd og demokrati og styrke elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene. Eleverne skal derigennem opnå forudsætninger for aktiv medvirken i et demokratisk samfund og forståelse for mulighederne for individuelt og i fællesskab at bidrage til udvikling og forandring samt forståelse af såvel det nære som det europæiske og det globale perspektiv".

grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene."

Hvad er demokratisk dannelse? Det er der bred enighed om, at der ikke er enighed om. Men grundtanken er, at det er en samfundsopgave at uddanne borgerne til aktiv deltagelse i demokratiske processer. Wolfgang Klafki, tysk dannelsespædagog og didaktiker, definerede demokratisk dannelse som sammenhængen mellem tre grundlæggende evner:

- Evnen til selvbestemmelse over sine individuelle levevilkår samt medmenneskelige, erhvervmæssige, etiske og religiøse meninger.
- Evnen til medbestemmelse over udformningen af vores fælles kulturelle, samfundsmæssige og politiske forhold.
- Evnen til solidaritet ikke kun med andre i samfundet, men også med dem, der ikke lever i et demokratisk samfund.

De gymnasiale uddannelser har også en "Frihed og folkestyrepargraf"³ (se boks). Selve begrebet "demokratisk dannelse" nævnes ikke. Det forudsættes at ligge implicit. Der findes dog en vis anerkendelse af, at begrebet demokratisk dannelse – og hvordan det konkretiseres – er åbent for fortolkning. Undervisningsminister Merete Riisager har nedsat et dialogforum med det formål at komme med anbefalinger til, hvordan demokratisk dannelse og forståelse i højere grad bliver et bærende element på ungdomsuddannelserne. Anbefalingerne skal understøtte arbejdet med demokratisk dannelse og med lokale studie- og ordensregler. I kommissoriet fremgår, at ungdomsuddannelserne er kulturbærere i det danske samfund og skal forberede eleverne til medbestemmelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund, der er bygget på værdier som demokrati, ytringsfrihed og ligestilling mellem kønnene. Anbefalingerne forventes at være klar inden udgangen af 2017.

Demokrati;

démos = folk
kratía = styre/magt

folke-styre

Udover dialogforummet vil der også blive sat en kortlægning i gang, som skal undersøge omfang og udfordringer i forbindelse med demokratisk dannelse på ungdomsuddannelserne.

Tilsyn med handlinger, ikke med holdninger

Der har historisk været et skarpt skel mellem holdninger og handlinger i statens tilsyn med de frie skoler. Den skarpe kant er knapt så velslebet efterhånden.

Frihed og folkestyre og demokratisk dannelse fylder en del i Undervisningsministeriets Styrelse for undervisning og kvalitet, STUKs, tilsynsaktiviteter med frie grundskoler og gymnasier i 2017-18.

På grundskolerne gennemføres et tilsyn med fokus på frihed og folkestyrekravet med særlig vægt på ligestilling mellem kønnene, og Styrelsen har udtaget 11 skoler til tilsynet. Generelt vil frihed og folkestyrekravet være et fokuspunkt i alle de tilsynsindsatser, som styrelsen

³ Lov om gymnasiale uddannelser §1, stk. 4

gennemfører i forhold til de frie grundskoler i skoleåret.

På gymnasieområdet vil STUKs tilsyn bl.a. fokusere på tilsynet med nyoprettede private gymnasier. Styrelsen vil fremover aflægge tilsynsbesøg inden for de første måneder af alle nyoprettede private gymnasiers virke. Formålet med tilsynsbesøget er på et tidligt tidspunkt at tilse, at gymnasiet lever op til reglerne om økonomiske og administrative forhold, at gymnasiet har den tilstrækkelige faglige kvalitet – og på, at gymnasiet lever op til det gymnasiale frihed og folkestyrekrav.

De gymnasier, der allerede har været udsat for tilsyn har bl.a. skullet redegøre for, hvordan skolen sætter fokus på elevernes demokratiske dannelse. Styrelsens svar på gymnasieskolernes redegørelser kan karakteriseres som normative.

Der findes ikke en almen gyldig definition på "demokratisk dannelse". Derfor har foreningen udtrykt stærk bekymring for skolernes retssikkerhed, når tilsynet kobles op på evnen til demokratisk dannelse. Det er samtidigt foreningen magtpåliggende, at statens tilsyn og udvalgte indikatorer på frihed og folkestyre og demokratisk dannelse ikke bliver en facitliste for den rigtige måde at drive skole på. Så er skolen ikke fri mere. Indikatorerne må hverken direkte eller indirekte sætte rammer for, hvad "den gode eller rigtige frie skole" er – retten

til selv at vælge et holdnings- og værdibaseret undervisningstilbud in mente.

Bederum

Dansk Folkeparti har udarbejdet et beslutningsforslag om forbud mod bederum på alle offentlige uddannelsesinstitutioner – fra folkeskoler til universiteter.

Som forening for private grundskoler og gymnasier har vi afgivet høringsvar om beslutningsforslaget.

Vi anerkender ikke den præmis, der fremgår af bemærkningerne til forslaget, at udøvelse af religion er uforeneligt med danske skoletraditioner. De danske skoler påbegyndte deres historie i 800-tallet. Den første form for undervisning på dansk grund var sandsynligvis Ansgars oplæring af 12 drenge som forkyndere af det kristne budskab. Man kan tydeligt følge sporene af den religiøse indflydelse i den danske skolehistorie, helt frem til i dag i formålet for faget kristendom i folkeskolen.

Vi er naturligvis modstander af social kontrol, og mener, at de enkelte institutioner skal og kan forebygge og håndtere dette uanset et forbud mod et fysisk rum. Foreningen er bekymret over den regulering, der ligger i tiltaget og har den opfattelse, at det lokalt kan skabe lige så mange udfordringer som de i forslagsbemærkningerne antydede fordele, at der centralt er nedlagt forbud mod rum eller områder tiltænkt udøvelse af religion. Beslutningen om, hvorvidt der bør være refleksionsrum, stillerum, rum for bøn eller personlig fordybelse bør være lokalt forankret.

Vi hæfter os naturligvis ved, at forslaget er rettet mod offentlige uddannelsesinstitutioner, men foreningen er grundlæggende bekymret for tiltag, hvad end de er rettet mod offentlige eller frie institutioner, der direkte eller indirekte kan være med til at indskrænke frihedsrettighederne i Grundloven og Menneskerettighedskonventionen, herunder retten til religionsfrihed. Vi har heller ikke undladt at påpege, at et lignende forbud, på de frie, private grundskoler og gymnasier,

vil være i dyb modstrid med retten til at vælge et holdnings- og værdibaseret undervisningstilbud. De frie skoler kan i deres undervisning og virke bygge på bestemte religiøse eller andre livsanskuelser eller politiske opfattelser. I praksis har mange frie, private, skoler "rum" tiltænkt til udøvelse af religion. Fx de katolske skoler, der er startet af nonne- eller munkeordener med tilknyttede kirker og kirkerum.

Undervisningsministeriet har i forbindelse med beslutningsforslaget om forbud mod bederum spurgt 1.774 uddannelsesinstitutioner om, hvorvidt de "stiller bederum eller lignende faciliteter, der blandt andet kan benyttes til praktisering af religion, til rådighed for elever og kursister". På 27 – svarende til to procent – af de 1.261 uddannelsesinstitutioner, der har svaret på Undervisningsministeriets undersøgelse, findes der rum, som kan bruges til at praktisere religion. 15 ud af de 27 institutioner har svaret uddybende, at det særligt er kristne elever og foreninger, der benytter sig af lokalerne.

Beslutningsforslaget om forbud mod bederum skal til afstemning til efteråret.

Demokrati er en svær disciplin
Retten til det individuelle valg, retten til det lille fællesskab i det store fællesskab kræver beskyttelse. Det er naturligt, at det er statens og demokratiets opgave at respektere og værne om netop det. Men demokrati er en svær disciplin.

Det er udenrigspolitik også. I efterdønningerne fra det mislykkede militærkup i Tyrkiet i sommeren 2016 er nogle private gymnasier og private grundskoler kommet i klemme – og indirekte også det frie skolevalg. Skolerne, der fortrinsvis har elever med tyrkisk baggrund, blev delt på en liste på Facebook med opfordring til at boykotte skolerne. Skolerne blev påstået tilhørende Fetullah Gülen's bevægelse, der af den tyrkiske præsident Erdogan anses som en terrororganisation. Skolerne er dybt frustrerede over at blive sat i den bås. Mange af skolerne står slet ikke for særlige politiske eller religiøse holdninger.

Som konsekvens af at blive udråbt som terror- og Gülen-skoler på de sociale medier, har gymnasierne fået markant færre ansøgere i 2017, grundskolerne har mistet elever, og flere skoler er lukket som konsekvens af, at de dansk-tyrkiske familier føler sig truet. Bl.a. er de nervøse for, at der skal ske deres familie-medlemmer i Tyrkiet noget, eller at de selv bliver anholdt, hvis de befinder sig i Tyrkiet – hvis de ikke træffer et andet skolevalg.

En konflikt, der for nogen kan synes langt væk, kan altså have konsekvens for det frie skolevalg, som Danmark er kendt for at have. Men et frit skolevalg forudsætter, at valget kan træffes, uden at man skal føle sig truet på liv, ære eller velfærd.

”... jeg kan arbejde med, at børn vokser op med en større forståelse for frihedsrettigheder, demokrati og religionsfrihed”

Merete Riisager

Bag pigtråd og høje hegn
Foreningens medlemsskole, Den jødiske privatskole Carolineskolen, er af navn blevet kendt af alle i Danmark som skolen, der var en del af den såkaldte Kundbypiges bombeplaner. Undervisningsminister Merete Riisager udtalte, efter et på besøg på Carolineskolen, at det var en voldsom oplevelse at se, at det er nødvendigt for jødiske skolebørn at gå i skole bag pigtråd og høje hegn og med en politibil holdende uden for skolen: "Jeg kan ikke som undervisningsminister ændre trusselsbilledet. Men jeg kan arbejde med, at børn vokser op med en større forståelse for frihedsrettigheder, demokrati og religionsfrihed".

Under retssagen beskrev flere vidner Kundbypigen som en ensom og ulykkelig pige. Trods dette var det de færreste omkring pigen, der havde overvejet, hvad mistrivlsen kunne føre til. Det har blandt andet overrasket hvor hurtigt, pigen er blevet radikaliseret. Et vigtigt læringspunkt har været, at forebyggelse af radikaliserings ikke kun skal målrettes en stereotyp forestilling om en bestemt risikogruppe. En anden vigtig lære er, at informationer skal flyde frit mellem sociale myndigheder, skole og politi.

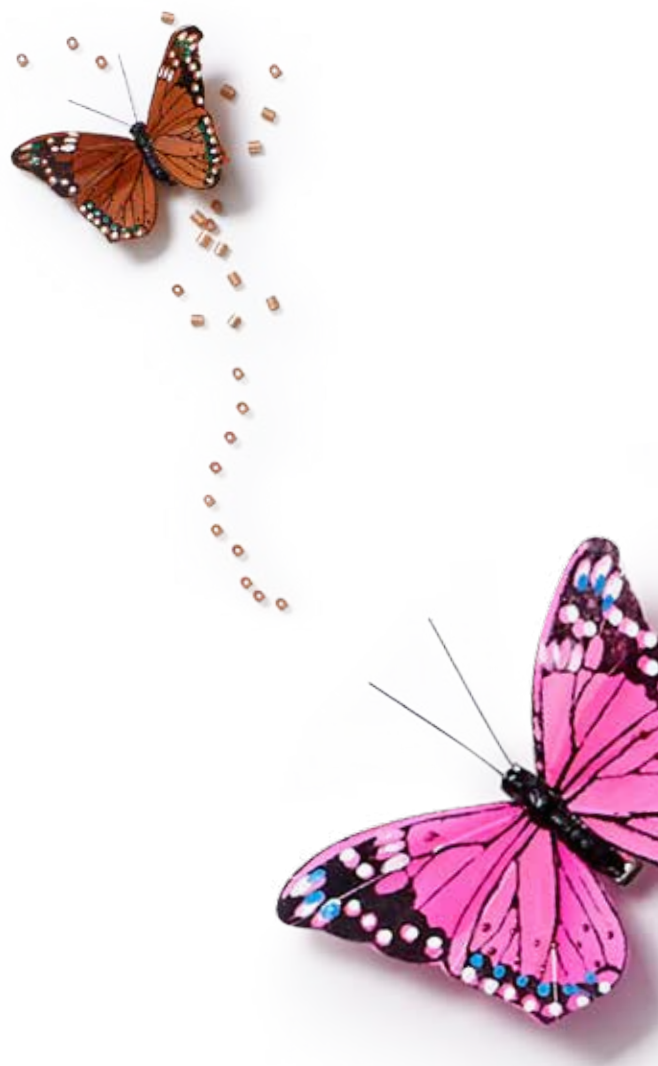
Det er foreningens opfattelse, at både grundskoler og ungdomsuddannelser – frie som offentlige – må tage deres ansvar som forebyggende instans på sig set ud fra både et dannelsesperspektiv, et socialt perspektiv og et sikkerhedsperspektiv.

Det dannelsesmæssige perspektiv ses i det brede arbejde med frihed, folkestyre, demokratisk dannelse og rettigheder i skolens virke og undervisning. Fx i undervisning i og opdragelse til kritisk tænkning. Kritisk tænkning er repræsenteret i de fleste skolefag.

Skolen må også skabe rum for dialog om kontroversielle emner; dialog om svære emner; dialog, hvor der er plads til meningsudveksling og rum for uenighed. Dialog på baggrund af den forberedte undervisning, men også på baggrund af situationer, der opstår i klassen, eller når der sker noget i det omkringliggende samfund og verden.

Det sociale perspektiv ses i skolernes brede arbejde med elevernes alsidige personlige udvikling: Trivsel, undervisningsmiljø, meningsfuldhed, udfordringer, motivation, plads til forskellighed, fællesskab og samvær med andre. Det ses i skolernes opmærksomhed på marginalisering af elever eller elevgrupper og i strukturer og organisationsformer på skolen, der understøtter udviklingen af elevernes evne til at indgå i sociale fællesskaber.

Den konkrete adressering ved bekymring for mistrivsel er en del af det

sociale perspektiv, men virkeligheden har vist, at det også er en del af et sikkerhedsperspektiv, herunder den konkrete adressering af bekymring for radikalisering.

Pligt til at underrette

Skolernes generelle pligt til at underrette de kommunale myndigheder ved bekymring for en elev blev i februar et emne i mediedebatten, og specielt de frie skolars meget få underretninger vagte uro. Tallene viste, at der er betydeligt færre underretninger fra de frie skoler, end der er fra de offentlige.

Det er afgørende, at skolerne sikrer, at udsatte børn, unge og deres forældre får den nødvendige hjælp og støtte. Det er vigtigt, at skoler har strategi og handlingsplaner, der benyttes ved bekymring for mistrivsel, og at man er bevidst om, hvornår det er tid til at kontakte næste

niveau; de kommunale myndigheder, SSP eller den nationale hotline om radikalisering. Skolen er en del af den generelle, forebyggende indsats, der skal videregive sine informationer til det foregribende niveau.

Havde man for kort tid siden sagt, at en ung, dansk skolepige ville blive terror-dømt, ville de færreste have troet på det. Sagen viser, at radikalisering kan have mange ansigter, og at alle skoler bør overveje deres tilgang til problemstillingen. I det mindste i deres tilgang til elevers mistrivsel og underretninger.

Frygt og usikkerhed. Hvad er svaret?

På både grundskoler og ungdomsuddannelser stilles der nu krav om bevidsthed og aktion i forhold til demokratisk dannelse. De frie grundskolars pligt til at udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse står nu eksplicit indskrevet i

Frihed- og folkestyreparagraffen, som den kaldes i daglig tale. Ja, lunt står ordene "demokratisk dannelse" i paragraffen indrammet af friheden på begge sider; "... et samfund som det danske med frihed ..." på den ene side og "... respekt for grundlæggende frihedsrettigheder ..." på den anden side – for frihed er en kerneværdi i demokratiet, er den ikke?

Når der stilles spørgsmålstegn ved frihedsrettighederne, er årsagen ofte frygt og usikkerhed. Frihed og tryghed bliver gjort til hinandens modsætninger. Men det er vigtigt at finde en balance, så de kan supplere hinanden. Svaret er ikke at sætte frihedsbestemmelser over styr. Det budskab vil vi fortsat meddele politikere og myndigheder.

Frihed. Vi er frie og private, men til hvad? At være privat skole er mange ting, og det modsatte af ensrettet og ensartet. Selvfølgelig har skolerne mange fællestræk, men jo længere man bevæger sig ind i skolen, oplever man det væld af nuancer, der gør hver skole unik. De private skoler bygger på klare værdier, og det mærkes, når man er på skolerne og oplever fællesskaberne. Men udnytter vi frihedsgraderne godt nok? Og har vi den frihed, vi har fortjent?

Frihedsrettigheder

til private gymnasiale uddannelser

Gymnasireformen faldt på plads efter mange politiske forhandlinger på Christiansborg. Den største mediebevågenhed var der om de nye adgangskrav til de gymnasiale uddannelser. Alle de politiske ordførere meddelte, at lige netop deres partis krav var blevet tilgodeset. Dette kompromis har resulteret i et noget vanskeligt kommunikerbart optagelseskraft.

Men nok så vigtigt; i den nye gymnasie-reform er et lille afsnit, som giver nogle på overfladen undseelige, men meget afgørende frihedsrettigheder til de private gymnasiale uddannelser. På grundskoleområdet skal den enkelte private skole "stå mål med folkeskolen" og har derved vide muligheder i skoleforløbets sammensætning, læreransættelser m.v. Denne frihed har været gældende siden 1899. De gymnasiale uddannelser er derimod meget mere standardiserede, også de private. Der er meget stramme krav til fagenes sammensætning, undervisningsforløb mv. Der er også krav om, at alle gymnasielærere skal være uddannet og have gennemført pædagogisk forløb.

Med gymnasireformen har vi fået nogle længe ønskede frihedsgrader. De private gymnasier har nu mulighed for en mere tydelig profilering af fag og indhold. Der gives tilladelse til, at skolerne kan erstatte en række hidtil obligatoriske C-niveau fag med andre fag og niveauer fra den gymnasiale fagrække. Derudover får de private gymnasieskoler

mulighed for at fastlægge det faglige stof i idræt og i de kunstneriske fag, så "de står mål med", men ikke nødvendigvis er magen til fagene i fagrækken. Eleverne skal fortsat til prøve i henhold til de faglige mål, der indgår i læreplanen for fagene.

Alt i alt betyder dette, at de private gymnasier i højere grad kan lade skolens særlige værdigrundlag og faglige profil indarbejde i fagrækken. Dette er muligheder, som de offentlige gymnasier ikke har.

Vi vil fortsat arbejde for at udvide frihedsgraderne. Private gymnasier, hf og studenterkurser skal have bedre mulighed for at tilrettelægge undervisningsforløb, der er alternative og anderledes.

Eksamensfri hf

En anden nyskabelse i gymnasireformen er givet til Steiner-skolerne. Disse skoler har nu mulighed for at tilbyde et 2-årigt hf-forløb, men uden den almindelige afsluttende hf-eksamen. Dette er et markant nybrud i den tænkning og praksis, der er om de gymnasiale uddannelser. Der har været eksperimenteret med "karakterfri 1.g" i forhold til at øge elevernes trivsel på de almene gymnasier, men der har hidtil ikke været mulighed for at gennemføre uddannelsen uden at afslutte med eksamen. Dette åbnes der nu op for.

Steinerskolerne har traditionelt tilbudt et 11. og 12. skoleår som "deres" bud på en ungdomsuddannelse. Dette kan nu udformes og tilbydes som et hf-forløb,

hvor der ikke afsluttes med en traditionel eksamen og karakterer. I stedet får eleverne et uddybende "vidnesbyrd", der træder i stedet for karakterer, og som er adgangsgivende til de videregående uddannelser på lige fod med den almindelige hf-eksamen. Vi er i foreningen allerede i samarbejde med en medlemsskole om et sådant Steiner hf-forløb, og vi glæder os til at følge det og få erfaringer.

Vi vil politisk forsøge at få tilslutning til, at denne frihed ikke alene skal gælde Steiner-skolerne, men alle de private uddannelser, der måtte ønske en anderledes eksamensform.

Vi anerkender som forening, at det gymnasiale uddannelsesforløb er mere ensartet og sammenligneligt end på grundskoleområdet. Der er tale om en standardiseret ungdomsuddannelse, som kræver en række ensartede forhold skolerne imellem, uanset om man er en privat eller offentligt selvejende institution. Men vi ønsker dog, og arbejder for, at der bliver løst op på en række områder, således at den enkelte private ungdomsuddannelse kan indrette sig ift. eget værdigrundlag og pædagogisk profil.

Private ungdomsuddannelser

Der er en årelang tradition for private skoler i Danmark. Af ukendte årsager, er det på ungdomsuddannelsesområdet sparsomt med private uddannelsesinstitutioner. Lovgivningen giver kun mulighed for private gymnasieuddannelser, afgrænset til stx, hf og private studenterkurser.

Hvorfor er der ingen særlig tradition for øvrige private ungdomsuddannelser?

Der er stort politisk fokus på håndværksfag og erhvervsrettede uddannelser. Det er ønsket, at langt flere unge skal vælge disse uddannelser til. Det almene gymnasium fylder meget i det danske ungdomsuddannelsesbillede. Af en ungdomsårgang søger over 70 % ind på stx. Det er bl.a. udtryk for en udvikling, hvor det er blevet "mainstream" og det "normale".

Det almene gymnasium løfter en stor og væsentlig uddannelsesopgave. I Danmarks Private Skoler har vi ingen præferencer i forhold til, om vores unge

elevs skal vælge det ene eller andet ungdomsuddannelsesstilbud. Med udgangspunkt i et forhåbentligt oplyst grundlag, er det den unges valg. Men vi vil gerne være med til at skabe og sikre relevante uddannelsesstilbud. Vi mener, at vi som private skoler har en solid erfaring og tradition for at skabe skoler og uddannelsesinstitutioner med høj faglig kvalitet, god trivsel og en tæt sammenhæng mellem uddannelseskraft og forældre og elevers forventninger.

Vi ser i øjeblikket en lang række fusioner på såvel ungdomsuddannelsesområdet som på de videregående uddannelsesinstitutioner. Store skoler bliver større. Forskellige uddannelsesinstitutioner slår sig sammen og bliver – i en dansk kontekst – megainstitutioner. Campusmiljøer vokser frem osv. Som private skoler ved vi meget om stordriftsfordele, dynamik mv. Men vi tror også på, at det er en kvalitet, at der er en mangfoldighed i uddannelsesverdenen. Og store uddannelsesinstitutioner sikrer ikke pr. definition gode uddannelser, trivsel og dygtige elever.

Vi vil politisk arbejde for, at der også på det øvrige ungdomsuddannelsesområde gives mulighed for at oprette og drive private institutioner, og at der ydes et statsligt tilskud hertil. Vi kan sagtens forestille os, at en eksisterende privat skole eller nyt initiativ, kunne oprette f.eks. en merkantil vinklet ungdomsuddannelse i hhx-regi.

Internationale skoler i Danmark

En uddannelsesform blandt de private skoler, der har vundet særlig tilslutning og har oplevet fremgang i de seneste år, er de internationale skoler. En lang række private skoler fordelt over hele Danmark er internationale skoler eller private skoler med en international afdeling. At være "international" vil i denne sammenhæng sige, at undervisningssproget er godkendt til at være engelsk, tysk eller fransk, og der undervises iht. en international anerkendt standard.

På grundskoleområdet er det primært International Baccalaureate (IB) samt Cambridge undervisningssystemerne, der er de fremherskende. På gymnasieuddannelserne ser det anderledes ud. I henhold til lovgivningen kan der alene oprettes internationale gymnasieuddannelser på baggrund af IB-standard. Det mener vi er forkert og bør ændres. Danske universiteter og videregående uddannelser kan uden problemer optage elever, der har taget en gymnasial uddannelse i udlandet, uanset om det er IB eller anden standard. Derfor må private gymnasier herhjemme også have mulighed for at opnå tilskud til f.eks. Cambridge A-levels uddannelse og få godkendt den som en adgangsgivende.

Et andet indsatsområde vi har fokuseret på, og som i høj grad vedrører internationale skoler (og øvrige), er muligheden for at rekruttere dygtige udenlandske lærere. Private skoler har haft vanskeligt ved at tiltrække lærere, der er statsborgere i lande uden for EU pga. de stramme regler for opholds- og arbejdstilladelser. Vi har arbejdet på, at få læreransættelser ved de private skoler tilføjet den såkaldte "positivliste", hvorved udenlandske ikke-EU statsborgere har nemmere adgang til det danske arbejdsmarked. Dette er lykkedes i forhold til lærerne i grundskolen.

Lov om frie grundskoler

Selvom vi på mange måder er tilfredse med kernelovgivningen, og de rettigheder og muligheder private grundskoler har i Danmark, har vi en længere liste med store og små forhold, vi godt kunne tænke os ændret. Udover de forhold, som er nævnt øvrige steder i nærværende beretning, er der en række områder vi tager op med såvel Ministeriet som Ministeren og de relevante folketingspolitikere, hver gang vi får lejlighed til det.

Vi foreslår således også:

- Mulighed for fælles administration mellem to eller flere private skoler
- Mulighed for, at flere private skoler kan indgå i fælles ejerforhold og interesserenskaber, f.eks. om bygninger mm.
- Bedre mulighed for dannelse af skolefilialer og afdelinger
- Pædagoger i undervisningen (Skoleassistenter)
- Krav på finansieret tidlig SFO-start (vippeordning)

De ændringsforslag, der på overfladen kan virke helt rimelige og enkle, er ofte i den politiske verden vanskelige og forbundet med en lang række forbehold, gamle aftaler, ideologiske modsætninger osv. Men vi gentager vores ønsker og forsøger at opnå opbakning.

Pengene eller livet!

(Friheden eller pengene?)

Et amerikansk politisk udtryk lyder:

"It's the economy, stupid". Underforstået, at et af de allervigtigste politiske temaer er finanserne og de økonomiske muligheder. Oversat til en dansk privatskoletradition kan vi sige: "Ingen penge, ingen pædagogik".

"Ingen penge, ingen pædagogik"

Det koster penge at drive privat skole.

Vi kan tale nok så meget om pædagogik, undervisningsmetoder, dannelsesperspektiver og den frie skoleånd. Men såfremt vi ikke har finansielle midler til at skabe de rammer og ansætte de medarbejdere, der skal udgøre skolen, er vi lige vidt.

Vi er i foreningen altid optaget af skolerens tilskud, dens størrelse, fordeling og anvendelse. Og vi er optaget af, hvordan de økonomiske forhold hænger sammen med de krav, der er til skolerne. Nok er vi frie, men vi modtager en væsentlig statslig finansiering og med den følger – forståeligt nok – en lang række forventninger.

Nogle af de politiske dilemmaer, vi fra tid til anden møder i vores arbejde og interessevaretagelse, vedrører således spørgsmålet om, hvor meget vores frihed er værd; koblingen imellem vores tilskud og vores frihed. Skal vi drive skole for enhver pris? Kan vi kalde os for frie og private skoler, hvis vi skal honorere for mange krav og acceptere for mange begrænsninger? Og hvor er balancen mellem vores politiske konsensussøgen og ståen fast på vores rettigheder?

At være fri og privat skole giver kun mening, hvis vi har tilstrækkelige frihedsgrader, så vi kan være et alternativ til den offentlige skole. Vi er i høj grad statsligt finansierede, men vi skal hele tiden have for øje, at vi ikke skal være statslige skoler. Et skrækscenarie er, at vi ender som "offentligt selvejende skoler" med fuld offentlig finansiering, bare vi retter ind og leverer den samme undervisningsvare som de andre.

Vi må aldrig blive mainstream og ens. Vi skal altid være gyldige og aldrig ligegyldige. Vi skal som skoleform afprøve nye ideer og afprøve de frihedsgrader, som er os tildelt. Vi skal vise omgivelserne, hvordan man også kan drive skole, undervisning og fællesskab. Det er altså ikke pengene frem for alt. Vores frihed er det vigtigste. Ellers skal vi ikke være her. "It's our freedom, stupid!" – og på dansk; "friheden eller livet!".

Vi skal altid være gyldige og aldrig ligegyldige

Ansvar

Ansvar. Debatten om de frie skolars sociale ansvar, og om skolerne løser opgaven, er en tilbagevendende diskussion. Før man kan tage stilling til det store spørgsmål, er det nødvendigt at definere, hvad socialt ansvar er, hvilket der bestemt ikke er enighed om.

Der er mange faktorer, der indikerer social ansvarlighed. Nogen mener, at det udelukkende handler om, at den elevgruppe, der går på skolerne socio-økonomisk er på linje med gennemsnittet i Danmark. Det er den ikke på de private skoler. Privatskolernes forældresammensætning – også i et historisk perspektiv – skal ses i nøje sammenhæng med "middelklasseforhold". Således er initiativtagerne til specielt de ældre privatskoler, af hvilke der er flest i foreningen, kendetegnet ved at være borgerskabet, driftige handelsfolk og håndværksmestre m.fl., og privatskolerne blev oprettet i større byer og købsteder. Netop skolernes beliggenhed i de større byer, oftest i områder, hvor boligpriserne i dag er høje, befolkningen af borgere, der socioøkonomisk ligger højt (sammenholdt med, at alle undersøgelser viser, at børn går i skole i deres nærområde) betyder, at de private skolars socioøkonomiske gennemsnit naturligt afspejler lokalsamfundets.

De frie skoler er spredt ud over hele landet, men historisk set har privatskolerne placeret sig i byerne og er kun til stede i 63 af landets 98 kommuner, mens andre frie skoler primært har etableret sig i tyndt befolkede områder. Dette giver en naturlig forskel mellem de forskellige skoletyper.

Elevoptag

De private skoler optager de børn, hvis forældre melder dem ind på skolerne eller for gymnasierne vedkommende de elever, der søger gymnasiet. Det kan ikke være anderledes. Privatskoler er værdibårne skoler, og i optagelsesprocessen på den enkelte skole vil det være naturligt at afklare værdier og holdninger for derigennem at afstemme forventninger. Denne værdiafklaring er en forudsætning for en succesfuld skolegang og en beskyttelse af de grundlæggende værdier, skolen har. Opskrivningsdatoen er for de allerfleste skoler udgangspunktet for optagelse på skolen, hvilket helt eliminerer tanken om særlige udvælgelsesprocedurer på trods af, at mange skoler har lange ventelister.

Fripladser

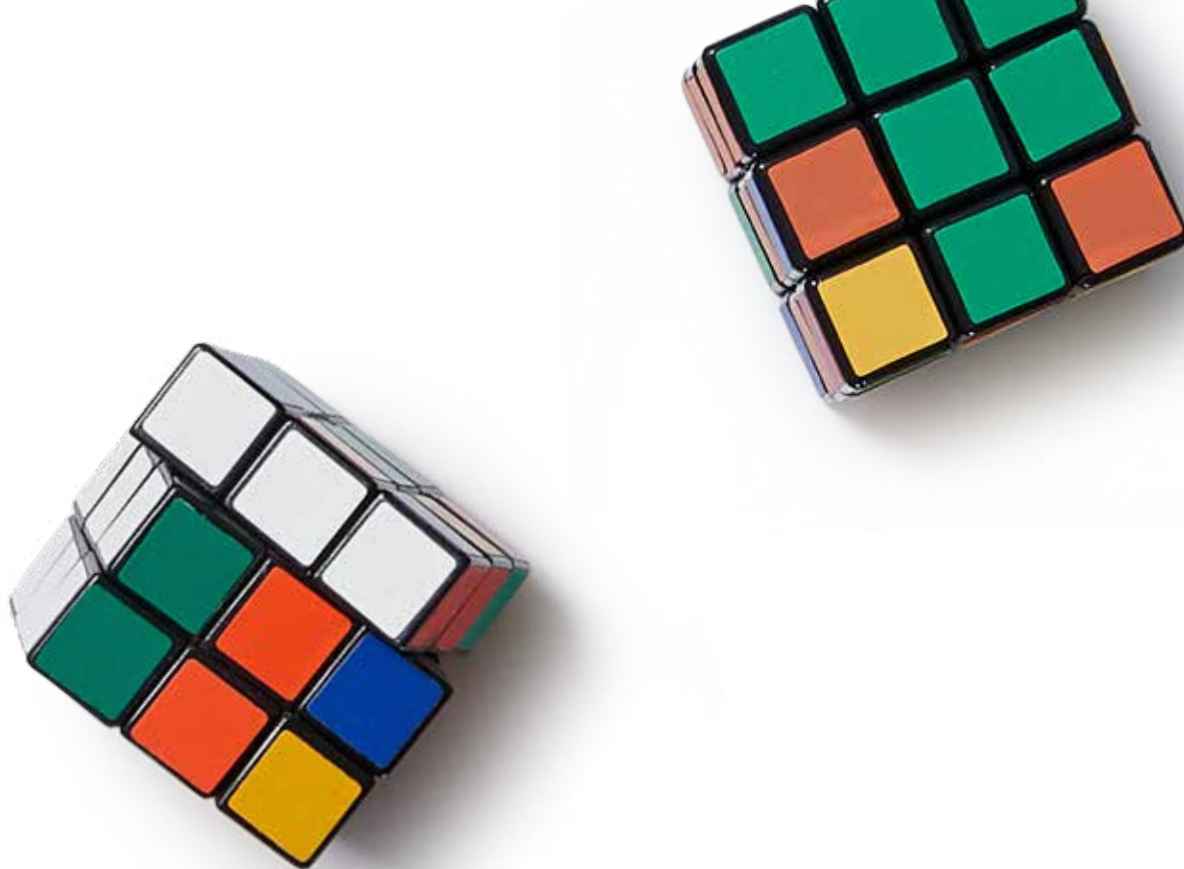
Lovgivningsmæssigt skal der være en økonomisk egendækning på alle private skoler, i praksis forældrebetaling. I den periode, hvor tilskuddet på grundskoleområdet faldt fra 75 % til 71 % blev de fleste skoler nødt til at hæve forældrebetalingen for at kunne drive skolen videre med samme undervisningstilbud og samme serviceniveau. Forældrebetaling medfører, at der vil være nogle, der ikke ser de private skoler som en mulighed for deres børn.

Fripladsordningen på både gymnasie- og grundskoleområdet, der gennem de seneste er blevet udhulet og på nuværende tidspunkt er omfattet af omprioriteringsbidraget, kan på ingen måde tilgodese behovet. Foreningen ønsker, at der på finansloven afsættes flere midler til fripladsordningerne, der ikke er en del af skolernes generelle tilskud, ligesom vi henstiller til skolerne om at være opmærksomme på de med lavindkomst, som har værdier, der er samstemmende med de private skolars, og derfor bør have mulighed for at vælge skolerne. Målet er, at alle skoler fuldt ud afspejler det lokalsamfund, de er beliggende i – dette mål kan opfyldes via øget fripladsbevilling.

Løbeevne

Socialt ansvar er også, hvorledes børnene trives og ikke mindst, om skolerne er i stand til at løfte elevernes faglige niveau i forhold til det forventelige. Dette udtrykkes i skolernes undervisningseffekt, som undersøges for hver enkelt skole hvert år. CEPOS opstiller lister for hhv. gymnasier og grundskoler, der viser, om skolerne løfter mere eller mindre, end man kunne forvente ud fra elevsammensætningen.

Undersøgelsen fra EPINION⁴ vedr. privatskolernes faglige niveau viser

tydeligt, at de private skoler er deres ansvar bevidst. Alle elevgrupper løftes, og specielt de ressourcetsvage elever løftes betydeligt. På de private skoler er der mange mønsterbrydere, hvilket er resultatet af et målrettet arbejde med at tilrettelægge undervisningen til gavn for alle elevgrupper. Samtidig er det glædeligt at konstatere, at der altid er en klar overvægt af private skoler blandt CEPOS-listernes top 10.

Elever med særlige behov
Privatskolerne tager et ansvar for de elever, der

har særlige behov. På de private skoler er der mange specialuddannede lærere, der er vejledere og koordinators, som tilrettelægger den særlige undervisning, så de enkelte elever får mest muligt ud af den. Blandt foreningens skoler er der også skoler, der har valgt at få en særlig specialundervisningsprofil. Alle undersøgelser viser, at det, der betyder noget, er underviserens specielle viden indenfor specialundervisningsområdet. Det handler altså om kvaliteten og ikke nødvendigvis kvantiteten af specialundervisningen. Det kan derfor ikke være målet i sig selv at få så mange timer til de enkelte elever som muligt – også selvom der

følger penge med – men at tilrettelægge undervisningen så effektivt som muligt. En anden og udbredt måde at tage et socialt ansvar på er ved forebyggende foranstaltninger. Mange private skoler

ningen eller særligt tilrettelagte forløb, også på tværs mellem grundskole og gymnasium, tilgodeser de enkelte elevers evner og ambitioner.

Skolens medarbejdere; ledere, lærere, pædagoger m.v. har nok det vigtigste arbejde i verden

prioriterer tidlige indsatser både i de tilknyttede vuggestuer, børnehaver og i indskolingen. Tidlig indsats medfører, at færre børn senere i deres skoleforløb får behov for særlig tilrettelagt undervisning.

Talantarbejde

En anden gruppe af elever, der bliver taget godt hånd om på de private skoler er talenterne. Mange skoler har etableret et samarbejde med Talentcamp.dk til stor glæde for både den enkelte elev og for elevens klasse. Ud over dette samarbejde er der mange tiltag på de enkelte skoler, hvor differentieringen i undervis-

De private skoler tager ansvaret Socialt ansvar er mange ting, og der er ingen tvivl om, at det at tage ansvar for børns og unges udvikling i det hele taget er stort. Et ansvar de private skoler gerne påtager sig og gør godt. Undersøgelser viser, at eleverne på

de private skoler trives, skolerne bliver valgt af forældrene på grundlag af godt ry og de værdier, skolerne har. Og ikke mindst, så viser undersøgelserne af undervisningseffekten, at de private skoler løfter eleverne mere end gennemsnittet både på grundskoler og på gymnasialt niveau.

At lave skole er et stort ansvar, men det er samtidig livgivende og meningsfuldt at have med børn og unge at gøre. Skolens medarbejdere; ledere, lærere, pædagoger m.v. har nok det vigtigste arbejde i verden – bare de alle ville blive værdsat efter dette.

Fornyelse

Fornylelse. Dr. Jill Watson har fra starten været en populær TA (teaching assistant) blandt de studerende på det amerikanske Georgia Institute of Technology. Populariteten skyldes især hendes nuancerede og præcise svar på de spørgsmål, som de studerende har i forbindelse med deres projekter, der besvares via e-mails eller slås op på de forskellige studenterfora. Hun er hurtig og kendt for sin afslappede, venlige tone over for de studerende. Hendes svar inkluderer ofte ord som "yep" og "I'd love to". I fem måneder varetog Jill Watson sin opgave på forbilledlig vis, før de studerende lærte sandheden at kende om deres vejleder.

De studerende havde ikke haft mistanke, og mange af dem var chokerede. En af de studerende, Peter Bela, udtalte til en avis om sin egen reaktion: "... just when I wanted to nominate Jill Watson as an outstanding TA!" Det var i foråret 2016.

Bots

Dr. Jill Watson er en robot – eller en "bot" og er opkaldt efter "IBM Watson analytics system", hvor alle hendes svar kommer fra. Watson er Jills hjerne. Watson kan tilegne sig viden og indsigt. Og nok så vigtigt: Watson kan forstå, hvad man spørger om via tekst og tale – og kommunikere svar på spørgsmåls, som et menneske ville gøre det. Watson er bl.a. blevet "trænet" inden for medicin, den finansielle sektor, detail og rejser. Den har absorberet kendt viden fra mennesket på disse områder, virker med naturligt sprog og tænker på den måde.

Kunstig intelligens (AI) er ikke en IBM-opfindelse – det er et koncept, der er blevet talt om i årtier, og som en række leverandører har bud på allerede, og hvor flere vil komme til i de kommende år.

Computere bliver nu i stand til at klare job, som det blev antaget, at kun mennesker kunne udføre. Automatisering af vidensarbejde, brugen af computere til at udføre opgaver, der er afhængige af komplekse analyser, subtile vurderinger og kreativ problemløsning, er en realitet. De kan finkæmme massive mængder informationer og opdage mønstre og sammenhænge. De kan lære regler og

koncepter baseret på eksempler ved simpelthen at "tygge" på data. Og med avancerede grænseflader og kunstig intelligens-software kan de forstå og fortolke menneskers tale, handlinger og sågar intentioner ud fra tvetydige kommandoer.

Hvad betyder dette – og udviklingen af andre teknologier – for vores samfund, for skolen og for den kerneopgave som skolen har? Hvilken rolle kan og skal de private skoler spille i forhold til de kompetencer, der bliver behov for inden for en nær fremtid?

Rettidig omhu

Vi kommer alle til at arbejde med teknologi og digitalisering i bred forstand, da det er os selv, som skal udvikle, kontrollere og implementere det nye på skolerne, i organisationerne og på arbejdspladserne. Det sker ikke af sig selv. Vi kommer for alvor til at tale arbejdsopgaver, omfordeling og om hvad, der med fordel kan løses af en mangfoldighed af nye teknologier – også en del, som vi ikke kender endnu.

I november 2016 offentliggjorde Teknologisk Institut rapporten: "Kunstig Intelligens – Morgendagens job og samfund" udarbejdet til SIRI-kommissionen⁵. Rapporten hævder, at det fra politisk hold er centralt at sikre, at transitionen fra Danmark i dag til et Danmark med øget brug af kunstig intelligens er båret af rettidig omhu, bl.a. i forhold til kravene til uddannelsessystemet.

Teknologiforståelse på tegnebrættet

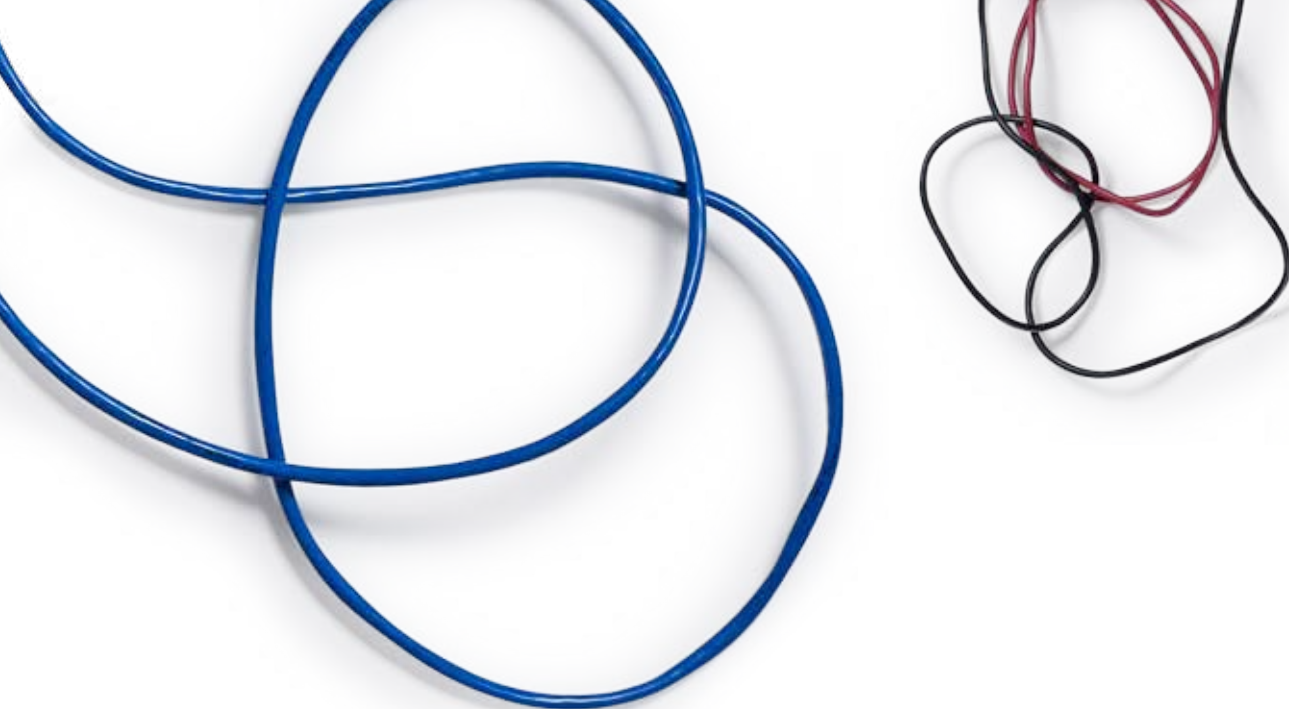
En række eksperter i teknologiens muligheder og samfundspåvirkning skal som medlemmer af en ny rådgivningsgruppe sparre med undervisningsminister Merete Riisager om en langsigtet handlingsplan for digital læring. Rådgivningsgruppen nedsættes til og med udgangen af 2018 og skal mødes 2-3 gange årligt. Første konkrete opgave bliver at give input til indhold i mål til et forsøg med et nyt et-årigt valgfag, som kommunerne kan udbyde til udskolingen. Arbejdstitlen for faget er "Teknologiforståelse". Forsøgsprojektet gennemføres over tre skoleår i perioden 2017-2020. Med den hastighed som samfundet og teknologien udvikler sig, kunne man hævde, at det er meget længe at vente på en konklusion.

Historisk frontrunner

Vi ved alle, at ændringer i folkeskolen ikke sker over en nat, og slet ikke uden politisk-ideologiske sværds slag. Ikke mange ønsker at "røre ved folkeskolen" i øjeblikket. Den skal have ro. Respekt for det synspunkt. Men har vi som samfund råd til, at følelserne omkring – og implementeringen – af en arbejdstids- og folkeskolereform sætter udviklingen i grundskolen på stand by, mens virkeligheden løber forbi?

Det private initiativ skabte historisk de uddannelsesmuligheder tiden og samfundet havde behov for. Herved skabtes de private gymnasieskoler, de private pigeskoler og de private realskoler med "realfag" som matematik, naturlære, naturhistorie og sprog. Den private skole

⁵ Ingeniørforeningen IDA og folketingsmedlem Ida Auken

har en enestående mulighed, med dens frihedsgrader, til at gøre det, som den altid har gjort; levere den skole og uddannelse, som forældrene ønsker og som eleverne og fremtiden har brug for. Måske under slagordene #privateskoler_loading the future?

Hvad skal man kunne i fremtiden? Udviklingen i kunstig intelligens og digitalisering stiller som helhed krav til skole- og uddannelsessystemet. Men der er forskellige holdninger til, hvordan vi sikrer fremtidens kompetencer. Mange peger på nødvendigheden af at sikre en anvendelse af og fokus på digitalisering i hele uddannelsessystemet og argumenterer for, at programmering indføres som en integreret del af undervisningen fra 0. klasse eller som et hovedfag i grundskolen. Argumentet er ikke bare at få tilstrækkeligt mange dataloger i fremtiden, men at basal programmeringskendskab er grundlaget for at forstå det 21. århundredes sprog. Dermed kommer kodning til at handle om demokrati og at sikre, at teknologiuudviklingen ikke bliver defineret af en bestemt samfundsgruppe.

Det er tankevækkende, at den danske PIAAC⁶ deltagelse har vist, at omkring en million danskere mellem 16 – 65 år har svært ved at løse basale problemer med brug af PC, og at der i øvrigt er direkte sammenhæng med en persons skrive-, læse- og regnefærdigheder. Det sætter kravene til uddannelse og efteruddannelse – her og nu – i perspektiv, men det er en væsentlig pointe, at et fag i skolen, der eventuelt benævnes "teknologiforståelse", ikke kun kan

kredse om det teknologien kan. Det må aldrig blive et "værktøjsfag". Teknologien udvikler sig hele tiden. I rivende fart. I morgen er 2 + 2 fortsat 4, og "læse" staves l-æ-s-e. Men det man kan teknologisk, er ikke det samme. Der skal ikke herske tvivl om, at der er behov for at lære – at lære og lære nyt og aflære det gamle. Forestillingen om, at man vil kunne uddanne sig i sine ungdomsår for derefter at kunne arbejde med det samme, på den samme måde, de næste 40-50 år er forældet.

Digitaliseringskompetencer bør altså forstås bredt. Det omhandler også kritisk tænkning, at forholde sig til data, datamængder og brug af algoritmer – altså den opskrift, der gives til computeren for at løse et problem af en bestemt type, og som den så leverer en løsning via – uanset den konkrete situation. Det handler bl.a. om magten i de data, der samlet set gives til computeren, som den skal forholde sig til, for at udføre en handling. Man kan kalde det "algoritmetik" eller "kunstig intelligens-etik".

Der peges også på, at den pædagogiske tilrettelæggelse skal fremme, at eleverne lærer at arbejde systematisk med idéudvikling. Det indebærer at stille spørgsmål til, hvordan en given løsning vil virke i en given kontekst i forhold til specifikke brugere. Altså designtænkning.

Nøglekompetencer

En række kompetencer, der af World Economic Forum betragtes som nøglekompetencer i 2020, ses også som centrale i dansk kontekst og bør derfor overvejes integreret i skole- og uddan-

nelsessystemet – i curriculum og i den pædagogiske tilrettelæggelse:

- Evne til at løse komplekse problemer i et miljø, hvor mål og begrænsninger ikke er klart definerede
- Evne til at stille spørgsmål / de skæve spørgsmål
- Evne til at forstå et problem fra flere forskellige perspektiver
- Evne til koordinering og i øget omfang samarbejde med andre virtuelt og på tværs af kulturer, fastansatte og løstansatte medarbejdere
- Teknologiindsigt
- STEM-kompetencer (Science, Technology, Engineering & Math)
- Designtænkning
- Integreret brug af teknologi
- Videndannelse og det at kunne forholde sig kritisk reflekterende til algoritmisk genereret viden
- Kreativitet, som i evnen til at skabe noget nyt, overraskende, hidtil uset

Informatik

De gymnasiale uddannelser kan fremover præsentere eleverne for denne type kompetencemål, hvis de vælger at udbyde faget Informatik. Informatik er blevet sit eget fag, men er tænkt til at have tætte relationer og implikationer for de andre fagfelter, hvilket er meningsfyldt.

Der skal i faget arbejdes med centrale elementer af informatikkens grundlæggende principper, f.eks. digitalisering, design og evaluering, tænkemåder som f.eks. strukturanalyse, abstraktion og dekomponering, udtryksformer som f.eks. systembeskrivelse, data- og procesbeskrivelser, design og programmering

I morgen er 2 + 2 fortsat 4, og "læse" staves l-æ-s-e. Men det man kan teknologisk, er ikke det samme

samt informatikkens arbejdsformer; problemanalyse, begrebsmodellering, brugerinddragelse, trinvis forbedring, test og fejlretning.

Det bliver interessant at følge fagets udvikling, og om den tætte relation til de øvrige fag lykkes.

STEM

Fremtidens arbejdsmarked vil se anderledes ud i mange sektorer. De såkaldte STEM-færdigheder (Science, Technology, Engineering and Math) anses som helt centrale, bl.a. når det kommer til at drive innovationen frem ude i virksomhederne. STEM-færdigheder dækker over færdigheder, som understøtter en videnskabelig forståelse af, hvordan verden fungerer og på tværs af STEM-områderne, såsom matematisk, videnskabelig og teknologisk indsigt, datagenerering og dataanalyse, kritisk tænkning og problemløsning, teknologisk opfindsomhed og kreativitet samt logisk tænkning og praktisk intelligens. Mange virksomheder og brancheorganisationer giver udtryk for, at der er mangel på medarbejdere med STEM-kompetencer. Det Europæiske Center for Udvikling af Erhvervsuddannelse vurderer, at der frem mod 2025 vil være knap 28 pct. flere ansatte i STEM-job i Danmark, mens stigningen i EU forventes at være på 12 pct.

National strategi

for naturvidenskabelige fag

I maj 2017 offentliggjorde en af Undervisningsministeriets nedsat strategigruppe et forslag til en national strategi for de naturvidenskabelige fag. 33 organisationer og 11 eksperter har udarbejdet

anbefalingerne i strategien. Fire ministerier har bidraget med faglig bistand. Derudover er der givet input til arbejdet på websitet stemstrategi.dk, samt på en lang række møder med diverse aktører.

Danmarks Private Skoler har deltaget i et sådant møde. Nogle af de problemer, som strategigruppen har identificeret, drejer sig om, at børn og unges nysgerrighed og motivation for naturvidenskab generelt mindskes i løbet af deres skoleforløb. Der anbefales derfor udvikling og implementering af elementer i grundskolen, der dels skaber meningsfuldhed og engagement for børn og unge, dels har fokus på naturvidenskabeligt almindendannende og rekrutteringsmæssige aspekter. Naturvidenskabeligt almindendannelse og kompetence kræver i mange tilfælde en forståelse på tværs af fagene, hvilket bedst opnås gennem en bred, sammenhængende undervisning i naturfagene.

Strategirapporten problematiserer, at undervisningen på nogle gymnasiale ungdomsuddannelser (særligt stx og hf) ikke i tilstrækkelig grad inddrager anvendelsesorienterede og undersøgelsesbaserede undervisningsformer eller engineering og teknologi i de naturvidenskabelige fag.

Sammenhæng i uddannelseskæden

Generelt identificeres et behov for at skabe en sammenhængende beskrivelse af den faglige progression i undervisningen i de naturvidenskabelige fag fra 0-18 år, hvor særligt

overgangene mellem de forskellige dele af uddannelseskæden skal være i fokus.

Strategigruppens arbejde har resulteret i en række mål samt 14 anbefalinger til handling fordelt på tre hovedemner:

1. Styrket og sammenhængende faglighed i uddannelseskæden, så børn og unge motiveres, og deres kompetencer styrkes.
2. Kompetenceløft i samspil med naturfagsdidaktisk forskning for at uddanne og inspirere de bedste fagprofessionelle.
3. Forankring og koordinering af naturvidenskabsindsatserne, så hele samfundet bakker op.

Loading the future

Hvad uddanner vi eleverne til? OECD vurderer, at omkring 8 % af jobbene i Danmark er i sandsynlighedszonen for automatisering som følge af digitalisering, og at mere end 40 % af den danske arbejdsstyrke vil se et væsentligt skift i jobindholdet.

Tradition og fornyelse er helt afgørende pejlemærker for mange private skoler. Man ødelægger ikke det, der virker. Gentagelse og det velafprøvede har stor værdi, men viden og bevidsthed om fortiden bruges heldigvis til at skabe brugbart nyt, for man tager ansvarsfuldt bestik af tiden. Det er rettidigt omhu.

#privateskoler #Loading the future.

⁶ PIAAC er en forkortelse for "Programme for the International Assessment of Adult Competencies". I Danmark har PIAAC fået navnet "Danskernes Kompetencer".

⁷ CEDEFOP, Forecasting skill demand and supply 2016

Dannelse har, som ord og begreb, de seneste år fået en fornyet opmærksomhed, som rækker udover de pædagogiske uddannelsesinstitutioner. Dannelse er blevet et værdiladet ord og et ord, der er åbent for al mulig indhold og fortolkning, afhængig af den person, der ytrer det, og den, der måtte modtage ordet. I forbindelse med de politiske drøvelser om ændringer af tilsynet med frie skoler, taler vi nu også om "demokratisk dannelse". Men debatten handler om mere end det.

De færreste er imod dannelse. Tvært imod er vi nok meget enige i, at dannelse er betydningsfuldt, og at vi i skolen skal understøtte og skabe dannede børn og unge. Men er vi enige om, hvad det vil sige, og hvordan vi gør det i praksis? Dannelse er ikke et fag eller konkret tema, der kan undervises i. Dannelse er såvel et mål som en proces. Det er samtale, relationer, fællesskab, viden og færdigheder.

I Danmarks Private Skoler ved vi, at dannelse er tæt knyttet til uddannelse: At tilegne sig faglig viden og kunnen; at have en grundlæggende og bred forståelse for omgivelserne, samfundet, kulturer; at kunne begå sig.

Dannelse bygger (også) på nogle grundlæggende værdier, som vi er fælles om, og som er forankret i vores fællesskab. Både det helt store fællesskab i samfundet, men også, og især, i de mindre fællesskaber vi omgiver os med i hverdagen; familien, vennerne og ikke mindst i skolen.

Hvorfor taler vi om dannelse (igen)?

Hvorfor taler vi i disse år (igen) om dannelse? Et bud er, at vi i højere grad er opmærksomme på vores grundlæggende værdier, når vi oplever et samfund og en global verden, der er i en afgørende forandring. Der er bl.a. forskydninger i vores velfærds-samfund, hvor gamle etablerede konstruktioner knager i krogene, og nye modeller og behov trænger sig på. Det mærker vi jo også i de private skoler, hvor den politiske debat om folkeskole contra privat skole ingen ende synes at tage.

Forandring er konstant, siges det, men det er alligevel som om, vi i disse år er i et særligt skifte. Der tales om den digitale revolution: Automatisering, digitalisering, robotter.

Også nye digitale medier er over os, og vi er stadig i en læreproces ift., hvordan vi skal håndtere disse. Vi taler om digital dannelse: Hvordan opfører vi os på disse nye medier?

De digitale medier har vi tæt inde på livet i skoledagen. Den nye gymnasierform har et særskilt tema om elevers digitale kompetencer og dannelse. Formålet er at forberede eleverne til fremtidens digitale samfund, så de bliver medskabere af den digitale virkelighed. At dette er inddraget i reformen er forståeligt. Men det kan nogle gange opleves som om, vi asfalterer vejen, samtidig med at vi kører på den. Er vi ikke allerede i "fremtidens" digitale samfund?

Digital mobning

"Digital mobning" kalder vi det, når vores børn og unge udsættes for chikane og mobning via de digitale medier. Mobning er nu ikke længere afgrænset til at foregå i de rum, hvor der er en fysisk kontakt. Nu er det blevet grænsløst. Konflikter fra skolen flyder ubesværet ind i den private sfære og omvendt. Unge mennesker er konstant online. Og ligeså flittigt sociale medier kan anvendes til at knytte venner og klassekammerater sammen, ligeså modbydeligt kan det anvendes til mobning og forfølgelse både i og udenfor skoletiden.

Alle skoler har oplevelser med disse problemstillinger og forsøger at fastlægge retningslinjer for at imødegå det. Der forsøges med etiske retningslinjer, skolereglementer, digitale kodeks mm.

Fra august i år skal alle grundskoler og ungdomsuddannelser have en antimobbestrategi, herunder en strategi mod

digital mobning⁸. Mange skoler har allerede regler for elevers anvendelse af sociale medier og mobiltelefoner i skoletiden, og nogle forbyder endda elever at medbringe eller anvende mobiltelefoner. Men det er svært.

Vi er nødt til at forholde os til problemerne og skal samtidigt omfavne ny teknologi og inddrage det i skoledagen.

Præstationskultur

Der er tydelige krav og forventninger fra omgivelserne til vores børn og unge: Du skal blive til noget. Du skal få dig en uddannelse, der kan sikre dig arbejde. Du skal være hurtig. Det skal gå stærkt, og du skal helst ikke fjumre undervejs.

Der fremsættes en del kritik i disse år af bl.a. skiftende regeringers uddannelses- og gennemførelsesreformer. Folkeskolereformen har også fået drøje hug og drages af nogle til ansvar for, at børn sygemeldes med stress på grund af lange skoledage og reformens forventninger til elevers præstationer.

Uanset kritikken til tider lidt voldsomme tone, er det berettiget at reflektere over, hvordan vi driver skole.

De private skoler er historisk kendetegnet ved at være tydelige i de forventninger, der stilles til eleverne. Som private skoler er vi bevidste om vores historiske grundlag. Nok modtager vi et statstilskud. Men vi er ikke statens skoler. Vi er en del af samfundet og skal også tjene dette. Men vi udspringer af det private initiativ, fra borgerne, fra civilsamfundet, fra forældrene. Vi ved, om nogen, at uddannelse og skole, er en langsigtet virksomhed. Der er drevet private skoler i mere end 500 år og

⁸ Jf. Undervisningsmiljøloven

Dannelse er et begreb for de tillærte evner; det vil sige evner, som ikke er medfødte. Ordets stamme "dan" betyder gjort, dannet, tilvirket.

(fra Dansk Wikipedia)

Dannelse, betegnelse for dels en pædagogisk norm ved valg af indhold i opdragelse og undervisning, dels en social norm, der udpeger en bestemt adfærd, væremåde, opførsel og viden som dannet.

(fra Gyldendals "Den Store Danske")

igennem særdeles skiftende styreformer i Danmark. Kravene til uddannelse og undervisning har også været mangeartede i de år, men de private skoler er stadig lige relevante i dag som for 500 år siden. Undervisningsformer, fagkombinationer, pædagogik og teknologi har forandret sig. Men et af de private skolars adelsmærker, som stadig er på mode, er en høj faglighed i alle fagene, et undervisningsmiljø, hvor det er vigtigt at gøre sig umage, og hvor det er acceptabelt og godt at være ambitiøs. En del af formålet med skole og undervisning er jo at skabe en kultur, der giver mulighed for præstationer.

Undervisningsminister Merete Riisager udtalte op til Sorømødet i starten af august måned, at den danske skole har mistet noget væsentligt, da den forlod den "sorte skole". Det er ikke "lektor Blomme" og tilsvarende typer, der savnes, men Merete Riisager efterlyser i dannelsesdebatten tidligere tiders fokus på faglighed, fordybelse, dyb viden og indsigt, fællesskabets disciplin, ro og struktur i klassen og undervisningen. Det lyder bekendt for os i de private skoler. Men vi har også klare forventninger til fællesskabet, og hvordan man omgås hinanden på en ordentlig og respektfuld måde. Hvordan vi skal trives sammen. Det er den balance, vi øver os i dagligt: Man skal lære noget og trives i det.

Det er snyd

Der skal tales om det: Præstationsangst, eksamensstress, "tolv tals syndrom" osv. skal ikke være et tabu, men noget man kan samtale om i skolen. Det er vigtigt aktivt at gå ind i de forhold, der medvirker til den oplevede stigning i antallet af unge mennesker med angst og depressionsrelaterede sygdomme.

Børne- og ungdomskulturen er præget af omgivelsernes krav og ønsker. Ethvert

individ, der går forbi et busstoppe-
steds reklamer for energidrikke, tjekker
Facebook eller deltager i et socialt
fællesskab, skal forholde sig til sin egen
fremtoning og adfærd i forhold andre.
Og med nye teknologier er der ikke
længere pauser og ro fra omgivelserne.
Man er aldrig alene eller uden påvirk-
ning. Derfor har vi i dag en ungdoms-
kultur, der til tider er præget af, at "du"
ikke er bedre end dit sidste "Facebook-
like", dit Instagrambillede af dig med
kæresten, din "snap" af dit morgenhår,
din fysikaflevering og dit 12-tal i dansk.

Er det denne udvikling, der er årsag til,
at der opleves en stigning i antallet af
elever, der snyder ved eksamener eller
betaler andre for at skrive deres mate-
matik- og danskaflevering i håbet om
højere årskarakter? På den ene side er
der en række forventninger og idealer,
og samtidig omgiver vi os med en tek-
nologi, hvor alle muligheder for snyd er
til stede. Tidligere skrev man af fra side-
manden, "lånte noter", plagierede bøger
og fagtekster, "glemte" kildeangivelser
osv. Grundlæggende er det det samme,
der sker i dag, men den digitale tekno-
logi anvendes til at sætte det i system
og opskalere det, så det er tilgængeligt
for alle med en internetforbindelse.

Snyd er snyd. Det er uacceptabelt, og
vi skal fortælle eleverne, at det er såvel
etisk forkasteligt som menneskeligt
dumt. Når snyderi opdages, og det
gør det i stor stil, skal det påtåles og
sanktioneres.

Tilbud om rammer og fællesskaber

På den ene side taler vi om en stigende
problematisk præstationskultur, der
kan kamme over i stress og pressede
unge. På den anden side, og måske
som en afledt konsekvens, oplever vi
en ungdomskultur hvor alkohol har fået
en særdeles central rolle – særligt på

ungdomsuddannelserne og i det elevliv,
der foregår omkring skolen. Der har
været historier om spontane fester i bl.a.
Dyrehaven nord for København, der er
kommet ud af kontrol med unge, der
svæver i alkoholrelateret livsfare. Billedet
går igen mange steder i landet. Samtidig
lyder historier om elever på ungdoms-
uddannelserne, der kan have svært ved
at finde fodfæste i klassens fællesskab,
såfremt de ikke drikker alkohol og
deltager i fester mm. Social kontrol og
gruppekultur har mange facetter.

Det er en vanskelig problemstilling.
Eleverne er unge, der er ved at lære at
blive voksne, og mange af arrangemen-
terne er ikke en egentlig del af skolerne,
men foregår "privat". Men skolerne, og
så de private, har en særlig rolle og et
ansvar. Vi skal sætte rammer og tilbyde
fællesskaber, også ved gymnasiefester
og lignende, der giver rum og plads
til alle elever og samtidigt foregår i et
klima, hvor alle kan være trygge. Det
handler, også her, om tydelig forvent-
ningsafstemning fra skolens side.

Trivsel, fordi det giver mening

Vi ved fra analyser og undersøgelser, at
mange skoler lykkes med at skabe fæl-
lesskaber, hvor der netop er faglige am-
bitioner og høj undervisningseffekt. Men
dette er ikke på bekostning af elevtrivsel,
men tvært imod på grund af det.

Nationale trivselsmålinger er obliga-
toriske for de private gymnasier, hf
og studenterkurser, men ikke for de
private grundskoler. Vi kunne ønske os,
at nationale trivselsmålinger også gøres
frivillige for de private gymnasier. Men
dette alene ud fra den betragtning, at vi
mener, at hver enkelt private skole selv
skal have mulighed for at tilrettelægge
indsats og evaluering af trivsel på skolen.
Undervisningsmiljø, forventninger og
fællesskab er jo i høj grad lokalt forankret

i skolens profil og grundlæggende værdier.
Der er ikke kun én god måde at
skabe trivsel på eller evaluere den. Vi skal
anvende undersøgelser, ikke fordi vi er
det pålagt, men fordi det giver mening.

Frivillighed eller ej. De nationalt forank-
rede undersøgelser samt skolernes egne
lokale undersøgelser og målinger viser, at
de private skoler i høj grad er trivselssko-
ler. Elever, forældre og ansatte oplever, at
skolerne understøtter og skaber kulturer,
hvor der er godt at være. Skolerne bak-
ker op om elevernes faglige udvikling,
tilskynder til at gøre det godt, men ska-
ber også miljøer, hvor ambitioner ikke
spænder ben for den enkeltes trivsel,
når det er svært, og der er modgang.

Dannelsen genbesøgt

Vi er optaget af at finde ind til kernen af
"os selv", når vi mødes med en omver-
den, som bliver mere og mere kompleks
og uoverskuelig. Vi bliver opmærk-
somme på vores værdier, og det, der
er vigtigt. Vi bliver opmærksomme på
dannelsen. Igen. Og vi spørger os selv,
hvordan vores værdier og omgangsfor-
mer harmonerer med alt det nye. Vi er
optaget af det, vi vil give videre til vores
børn og unge. Det, der skal hjælpe dem,
og os, til at forstå, fortolke, håndtere
og præge omverdenen og tiden foran
os, uanset om det er i den reale eller
digitale virkelighed.

Vi danner og uddanner vores elever til
en forståelse af deres egen placering og
historie samt vores forskellige fælles-
skaber. Vores skolars kulturer er og skal
være præget af et menneskesyn båret
af, at vores børn og unge har menne-
skelig værdi i sig selv og i det fællesskab,
de er en del af.

Du skal selvfølgelig blive til noget. Men
endnu mere vigtigt er det, at du bliver
til nogen.

Uddannelse

12

Uddannelse. Halvdelen af de elever, der lige nu går i grundskolens 9. klasse regner med at vælge en gymnasial uddannelse. Det var i hvert tilfælde det svar, de gav, da de fik vurderet deres uddannelsesparathed. Dermed er der stort set ikke rykket ved elevernes uddannelsesønsker siden sidste år.

Der vil mangle flere end 70.000 faglærte personer i Danmark i 2025. Det viser prognoser fra Danske Regioner. Der vil især mangle mange faglærte inden for området kontor, handel og forretnings-service og inden for teknologiområdet, f.eks. industritekniker. Men også job med fødevarer, såsom bager eller slagter, vil være svære at få besat for virksomhederne. Hvis prognoserne viser sig at være rigtige, vil det koste Danmark milliarder af kroner i tabt fortjeneste og vækst. Med det som baggrund er det forståeligt, at der er så stærk opmærksomhed fra bl.a. politisk hold for at ændre udviklingen, at der tales om ændrede kriterier i uddannelsesparathedsvurderingen og endog, fra nogles side, udtrykkes ønske om ændring af folkeskolens formålsparagraf, fordi det håndværksmæssige ikke står tydeligt nok.

Alle kan gøre det bedre
Mange private grundskoler har rod i en undervisningstradition, der peger mod de gymnasiale og akademiske uddannelser. Men heldigvis er en af styrkerne ved den undervisning den moderne private grundskole skaber, at den giver eleverne retning ind i de ungdomsuddannelser, der passer til netop dem. Men alle kan gøre det bedre. Stærkt motiverende for

sektoren ville muligheden for at tilbyde andre ungdomsuddannelser end private stx- og hf-uddannelser være. De private gymnasier, hf og studenterkurser gør et fremragende stykke arbejde. Der kunne være store perspektiver i muligheden for privat udbud af øvrige gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelser, så forældre og unge ville få en reel mulighed for et frit, holdnings- og værdibase-ret, skolevalg – i grundskolen såvel som i det videre uddannelsesforløb. Det løser dog ikke her og nu udfordringen med at få flere elever til at vælge de erhvervsrettede uddannelser.

Kender vi de mange muligheder?

Hvor skal man så begynde? Måske skal vi starte med at erkende, at kendskabet til erhvervsuddannelserne er begrænset på grundskolen, blandt lærerne, blandt eleverne og forældrene. Reelt vil mange, nogenlunde korrekt, uden den store vejledning, kunne forklare de grundlæggende forskelle på de gymnasiale uddannelser: Almen Studentereksamen (stx), Merkantil Studentereksamen (hmx) og Teknisk Studentereksamen (htx) – men hvor mange kender antallet af erhvervsuddannelser eller stillingsbetegnelserne for de håndværkere, vi møder rundt omkring i hverdagen? Der er også

mange muligheder! Til oplysning er der 106 erhvervsuddannelser og 300 trin eller specialer.

Der er også mange myter om uddannelserne, herunder om status og muligheder: "Det er altid fornuftigt at have en studentereksamen at falde tilbage på!" Mange tror, at hvis man vælger en erhvervsuddannelse, så skal man arbejde med det samme hele livet. Det er der INGEN, der kommer til på det fremtidige arbejdsmarked, men hvis det er det, man tror, så er der måske ikke noget at sige til, at man peger på en gymnasial uddannelse, når man bliver spurgt i 8. klasse?

Oplyst grundlag

Hvis vi som skolefolk skal stille et spørgsmål til os selv, må det først og fremmest være, om uddannelsesvalget bliver truffet på et oplyst grundlag. Alle skoler har mærket, at der er sadlet om i forhold til UU-vejledningen, der nu, bortset fra nogle få timers generel orientering om mulighederne, primært skal tage sig af de ikke-uddannelsesparate. Man kan tale om, hvor smart det er. Men skolerne har selv et ansvar. Det obligatoriske emne "Uddannelse og job" skal i teorien spille en rolle helt fra 0.

klasse – det gælder både i folkeskolerne og på de frie grundskoler. Men hvor meget fylder det? Ungdomsuddannelserne tilbyder hver især noget forskelligt. Det er vigtigt, at grundskolerne hjælper med, at de unge vælger den uddannelse, der passer til dem og deres kompetencer.

år udgjorde den gruppe af elever 27 procent af den samlede søgning til erhvervsuddannelserne. I år er det næsten hver tredje elev. Der er altså positiv interesse for at kombinere en erhvervsuddannelse med det gymnasiale. Efter endt uddannelse kan man arbejde som faglært eller læse videre og videreuddanne sig på samme vilkår som elever med gymnasial eksamen.

Som noget nyt har elever i 9. klasse i år også kunnet vælge hf. Tidligere har det kun været en mulighed for 10. klasse-elever. Fra sidste år til i år er valget af hf steget fra 6,9 procent til 7,8 procent, og det skyldes hovedsageligt 9. klasseelevernes søgning mod hf, der er en 2-årig gymnasial uddannelse, der er målrettet til at læse videre på en erhvervsakademi- eller professionsbacheloruddannelse. Med en udvidet fagpakke vil det også være muligt at læse videre på en universitetsuddannelse.

Uddannelsesparat?

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om et forslag til ændring af Vejledningsloven om indførelse af en praksisfaglig dimension i uddannelsesparathedsvurderingen. I dag vurderer skolerne elevernes faglige, personlige og sociale forudsætninger. Regeringen og Dansk Folkeparti deler imidlertid opfattelsen, at vurderingen ikke er tilstrækkelig nuanceret i forhold til at vurdere elevernes reelle formåen. Den praktiskfaglige dimension skal styrkes. For at sikre, at ændringen af uddannel-

Måske skal vi starte med at erkende, at kendskabet til erhvervsuddannelserne er begrænset i grundskolen, blandt lærerne, blandt eleverne og forældrene

En erhvervsuddannelse er en praktisk uddannelse, der retter sig mod et erhverv. Uddannelsen veksler mellem undervisning på skole og perioder i praktik, og der er som nævnt et væld af muligheder.

Til opstart dette skoleår har flere søgt en erhvervsuddannelse med eux. Sidste

sesparathedsvurderingen bedst muligt fremmer målet, inddrages eksperter og praktikere i det videre arbejde med den konkrete model.

Undervisningsministeriet har i samarbejde med Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) fulgt implementeringen af den nuværende uddannelsesparathedsvurdering i 8. klasse og undersøgt betydningen af de indsatser, som skoler og Ungdommens Uddannelsesvejledning har sat i værk for ikke-uddannelsesparate elever. Analysen viser, at knap halvdelen af de ikke-uddannelsesparate elever bliver erklæret uddannelsesparate fra 8. til 9. klasse, og at de undersøgte faktorer, som både omfatter skolernes indsats og elevernes sociodemografiske baggrund, er signifikant forbundet med uddannelsesparathedsvurderingen i 8. og 9. klasse.

Der er en markant større andel af elever af højtuddannede forældre og af dansk oprindelse, som bliver vurderetparate i 8. klasse, set i forhold til elever af forældre med kort uddannelse og med anden etnisk oprindelse. En mindre andel af elever på efterskoler og folkeskoler bliver desuden vurderetparate i 8. klasse set i forhold til elever på frie grundskoler.

Undersøgelsen peger på, at en stor del af elevernes udvikling fra ikke-uddannelsesparat til uddannelsesparat kan tilskrives arbejdet ude på skolerne. Både skolernes indsatser med at løfte de ikke-

parate elever og skolernes forskellige praksis i forhold til brugen af Uddannelsesparathedsvurderingen er afgørende for udviklingen.

Hvad er en god proces?

EVA gennemførte i efteråret 2015 en kvalitativ undersøgelse af de første erfaringer med indsatser for ikke-uddannelsesparate unge. Undersøgelsen viste, at der på ingen måde kan identificeres enkle løsninger eller koncepter, der er relevante for alle skoler eller alle elever. En række opmærksomhedspunkter gik imidlertid igen på tværs af skoler og UU-centre, hvad angår både processen for vurderingen og de særlige indsatser, som ikke-parate elever efterfølgende tilbydes:

- En helhedsorienteret indsats, hvor det er synligt, at alle parter spiller en rolle, skaber det bedste fundament for en vellykket UPV-proces.
- Mundtlig og meget tydelig kommunikation om UPV over for eleverne er afgørende for elevernes oplevelse af processen og dermed også for, om eleverne oplever vurderingen som en hjælp eller en domsafsigelse.
- Forældre bør inddrages tidligt, løbende orienteres og i det hele taget ses som vigtige samarbejdspartnere i processen.
- Skoleledelsens engagement i ikke-parate elevers UPV-proces sender et vigtigt signal om skolens prioritering af indsatsen for den enkelte elev og spiller en stor rolle for forældres og

elevers opfattelse af processen og de gensidige forpligtelser mellem skole og hjem.

- Individuelle løsninger og en tilrettelæggelse af indsatsen under hensyntagen til elevernes egne ønsker og behov er afgørende for elevernes motivation og progression.
- Løbende opfølgning til både elev og forældre om elevens progression og rum og tid til feedback den anden vej skaber engagement og er med til at holde fokus.

Opmærksomhedspunkterne kan ses som et bud på elementer, der kan skabe kvalitet i uddannelsesparathedsvurderingen.

Alt er bedre end ingen uddannelse
I oktober 2015 var ca. 70.000 unge i Danmark i restgruppen, defineret, som personer i alderen 15-29 år, der ikke har en ungdomsuddannelse, ikke er i gang med en ordinær fuldtidsuddannelse, ikke er i arbejde, ikke er på førtidspension eller SU. Restgruppen er karakteriseret ved en høj andel, som ikke har mindst 2 i både dansk og matematik fra grundskolen, de er i højere grad børn af ufaglærte forældre, der er flere efterkommere/indvandrere, de har oftere gået i et specialtilbud i 9. klasse, og der er en overvægt af drenge.

Det er vigtigt at blive uddannelsesparat. Stx, hf, htx, hhx, eud, eux – uanset; en hvilken som helst uddannelse er bedre end ingen uddannelse!

Orden

Orden. Vi er en skoleform, der i høj grad forbindes med at have orden i tingene. Skolernes hverdag er selvfølgelig præget af liv og glade dage, krøllede ideer, alternative løsninger og legende børn og unge. Men nedenunder og omkring skolen er der en struktur og klare rammer. En stor del af den struktur er båret af IT og den stadigt stigende digitalisering af vores arbejde og undervisning.

Persondataforordning

Digitalisering er ikke et nyt eller fremmed begreb på skolerne. Hverken på skolens kontor eller blandt ansatte og elever. Men det kan til tider knibe med overblikket over datahåndteringen.

Med den nye persondataforordning, der rulles ud netop som denne beretning skrives, er der lagt op til et fornyet fokus på skolernes anvendelse af IT, datastrømme og håndtering og deling af digitale personinformationer. Det kan lyde kompliceret og besværligt, og det indebærer også noget arbejde for skolernes administration. Men grundlæggende handler det om, at vi skal have orden i den måde, hvorpå vi opsamler, behandler, arkiverer, deler samt sletter personoplysninger om forældre, elever og ansatte.

Vi har i et samarbejde med de øvrige skoleforeninger iværksat et forholdsvist stort arbejde med at oversætte persondatabestemmelserne til en skoleverden og har herudfra informeret og rådgivet om, hvordan skolerne ruster sig til de nye krav. Som en del af dette arbejde er der udsendt en vejledning samt afholdt særdeles velbesøgte konferencer om spørgsmålet i sensommeren.

Dataetik

Spørgsmålet om private skolars håndtering af persondata blev meget aktuelt i foråret, da Berlingske Tidende pludselig kunne afsløre, hvordan alle og enhver, ved få klik via en skoles hjemmeside, kunne tilgå

elever og læreres skema og kalender og her se personlige oplysninger og detaljer.

Danmarks Private Skoler er af Undervisningsministeriet inviteret med i en gruppe, hvor vi drøfter dataetik. Vi vil forsøge at finde nogle rammer og anbefalinger for, hvad der er god skik og brug ift. private skolars offentliggørelse af data om ansatte, elever m.fl. Skal alle og enhver kunne følge med i hvilke elever og ansatte, der er tilknyttet en skole og dens klasser? Skal udefrakommende kunne se hvilke fag en lærer underviser i, og ikke mindst hvornår på dagen og hvorhenne de er placeret?

Det kan diskuteres, hvad der rent juridisk er tilladt at offentliggøre som skole. Men det er også nødvendigt med en drøftelse af, hvad der ud fra en ordentlighedsbetragtning er rimeligt og hensigtsmæssigt. Herfra vil vi igangsætte en løbende dataetisk diskussion.

Anvendelsen af den nye persondataforordning, samt hvad der i praksis er en hensigtsmæssig og rimelig datahåndtering er i sidste ende altid den enkelte skoles ansvar og opgave. Men det stiller også krav til de IT-leverandører, som skolerne anvender og er afhængige af. Vi har set eksempler på leverandører som, efter vores opfattelse, ikke tager deres ansvar alvorligt. Her er det vigtigt, at såvel skolerne som foreningen er tydelige i krav og forventninger.

Hjemmesidetilsyn

Et område, hvor de fleste skoler gør sig umage i forhold til orden, er skolens hjemmeside. Hjemmesiden er ofte udefrakommendes første møde med skolen. Det er derfor naturligt, at skolerne ønsker, at hjemmesiden er præsentabel, indbydende og informerende. Men skolens hjemmeside er også statens og myndighedernes første indgang til skolen og er derfor også omfattet af en efterhånden længere række af krav til oplysninger, der skal fremgå. En stor del af det statslige tilsyn sker ved screening af de private skolars hjemmesider.

I foråret igangsatte Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK) et forløb, hvor grundskolerne blev orienteret og pålagt at sikre de nødvendige oplysninger på hjemmesiden og hernæst udfylde et indberetningsskema til STUK. Der var altså tale om en slags selvindberetning af oplysninger. Skoler, der ikke responderede herpå blev automatisk udtaget til tilsyn.

De private skoler har i det store hele orden i sagerne. Men når det kommer til skolernes hjemmesider, oplever vi, at mange skoler ikke i fuld udstrækning lever op til de statslige krav om offentliggørelse af oplysninger eller en vedvarende omhyggelighed med opdatering af oplysninger, mål og evalueringer. Vi må hjælpe hinanden med at få dette på plads.

Faglighed

Faglighed. Findes der en skole med respekt for sig selv, der vil sige, at faglighed ikke er en værdi? Det gør der nok ikke. Det modsatte giver ikke rigtigt mening. Mange private skoler – grundskoler og gymnasier – forbindes med "høj faglighed", og det er gerne et begreb, som skolerne benytter i beskrivelsen af dem selv. Men hvad er høj faglighed? Det er interessant. For det er ikke det samme svar, man får. Svaret er forskelligt fra skole til skole. Ja, det kan oven i købet være forskelligt alt efter hvem på skolen, man spørger ...

Undervisningseffekt

Hvis høj faglighed er det samme som evnen til at løfte alle elever uanset deres udgangspunkt, kan de private skoler generelt være tilfredse. Undervisningseffekten viser, hvordan eleverne på en given skole klarer sig sammenlignet med, hvordan man skulle forvente, at de ville klare sig ud fra forældrenes baggrund. I januar offentliggjorde CEPOS en ny gymnasieanalyse, der viste "signifikante forskelle" på undervisningseffekten i henholdsvis de private og offentlige gymnasier. Der er relativt få private gymnasier, så der er grænser for, hvor mange decimaler, der kan tages med i beregningerne, men grundtendenserne er helt klare, erklærer CEPOS.

Samme tendens har i en årrække gjort sig gældende på grundskoleniveau. Elever på frie grundskoler opnår i gennemsnit 0,2 karakterpoint mere end elever på folkeskoler, når der er justeret for elevernes socioøkonomiske baggrund. Efterskoleelever opnår i gennemsnit 0,3 karakterpoint mindre end eleverne i folkeskolen.

Faglige krav før og nu

Er de faglige krav i gymnasiet styrket eller svækket? Det er et af de spørgsmål, en ny undersøgelse fra Undervisningsministeriet skal finde svar på. Undersøgelsen skal kortlægge den faglige udvikling i de gymnasiale uddannelser inden for fagene dansk, matematik, fysik og engelsk i perioden 1967-2017. Den nye viden skal støtte op om fremtidige og eksisterende initiativer på gymnasieområdet.

Undersøgelsen er en del af aftalen om den nye gymnasiereform. Den skal især se på udviklingen på det almene gymnasium, mens de erhvervsgymnasiale uddannelser og hf-uddannelsen bliver inddraget i det omfang, det er muligt.

Hvordan man i undersøgelsen vil tage højde for den udvikling, der er sket i det omkringliggende samfund i perioden, når de faglige krav skal sammenlignes, bliver interessant. Det er Danmarks Evalueringsinstitut, der sammen med en ekspertgruppe skal gennemføre undersøgelsen. Resultaterne forventes at være klar i løbet af efteråret 2017.

Stigende karaktergennemsnit

Det kan være en interessant øvelse for den enkelte skole at se på udviklingen i karaktererne i de enkelte fag. Det kan der komme en del læring ud af. Ligesom en drøftelse blandt lærerne om karaktergivning i de enkelte discipliner kan være en øjenåbner og anledning til fælles videndeling.

Alle gymnasiale uddannelser har i perioden 2010 til 2016 oplevet et stigende karaktergennemsnit. Der findes flere mulige forklaringer på karakterinflationen, viser en nyere analyse fra Undervisningsministeriet. Der er ikke noget, der tyder på, at udviklingen i de gennemsnitlige eksamensresultater kendetegner enkelte regioner i landet. Der er tale om en generel tendens, som går på tværs af uddannelsesskel og regionsgrænser. Særligt på htx og hhx har stigningen været markant. Samme tendens gør sig i mindre målestok gældende for stx.

Flere studenter opnår bonus A på de gymnasiale uddannelser og må dermed gange det samlede eksamensresultat med 1,03 eller 1,06 afhængig af antallet af A-niveaufag. Men ordningen kan ikke alene forklare stigningen i karaktergennemsnittet, da også de gennemsnitlige eksamensresultater eksklusiv bonus A er steget.

En af årsagerne til stigningen i det gennemsnitlige karakterniveau kan derimod findes i uddelingen af 12-taller. Det gælder især for uddannelserne stx, hhx og htx, hvor andelen af 12-taller er steget med fire til fem procentpoint i perioden 2010-2016.

Karaktererne i langt de fleste fag er steget kontinuerligt over perioden fra 2010 til 2016. Det gælder på tværs af prøveformer og fagniveauer. Det er altså ikke nogle bestemte fag eller de afgivne årskarakterer, der driver stigningen i de gennemsnitlige eksamensresultater.

Evaluerings af karakterskalaen

Mange benævner fortsat 7-trinsskalaen som "den nye karakterskala" skønt dens efterhånden mange år på bagen, og mange forsøger fejlagtigt, fortsat, at sammenligne karaktererne med den tidligere 13-skala, selv om tankegangen bag de to er helt forskellig. 7-trinsskalaen er ikke "ny" mere. Og nu skal den evalueres.

Analysen af karakterniveauet på de gymnasiale uddannelser er en del af en evaluering af karakterskalaen, som Uddannelses- og forskningsministeriet og Undervisningsministeriet har igangsat.

”Høj faglighed er gode karakterer og høj score i test”

Evalueringen af karakterskalaen skal netop se på, om der er gået inflation i karaktergivningen, og desuden om der er tilstrækkelig mulighed for at anerkende den ekstraordinære indsats. Siden 7-trinsskalaen blev indført, har blandt andet afstanden mellem karaktererne og muligheden for karakterinflation været debatteret. Evalueringen skal give svar på, om skalaen lever op til de mål, den blev indført for at opfylde.

Hovedpunkter i evalueringen omfatter:

- At skalaen anvendes ensartet i hele uddannelsessystemet
- Udfordringer i forhold til karakterinflation
- Skalaens opbygning, herunder blandt andet afstand mellem karaktererne og præmiering af den exceptionelle præstation
- International anvendelighed af skalaen

Bindingerne i Fælles mål løsnes

Karakterer og målene for faget hænger uløseligt sammen. Ingen giver formentlig en karakter på baggrund af synsninger. Eleven vurderes efter, hvor denne er i forhold til fagmålene.

Folkeskoleforligskredsen er blevet enig om at løsne på bindingerne i folkeskolens Fælles mål. Lovforslaget om ændringen af bindingerne for Fælles mål forventes fremsat ved Folketingets åbning i oktober 2017 med henblik på ikrafttrædelse fra den første hele måned efter vedtagelsen.

Med aftalen fastholdes de overordnede kompetencemål for, hvad eleverne skal kunne, som bindende, mens de underliggende færdigheds- og vidensmål gøres vejledende.

”Høj faglighed er, at alle elever får det optimale ud af undervisningen”

En fri grundskole kan vælge at følge Fælles mål. Det betyder, at den adopterer folkeskolens fagopdeling, målkrav og faglige progression. Alternativt skal skolen sørge for, at den har beskrevet egne undervisningsmål for de fag, hvor den ikke følger Fælles mål. Skolen skal offentliggøre dens mål på hjemmesiden.

Evalueringskravet fortjener opmærksomhed

Kravet om offentliggørelse af skolens undervisningsmål fortjener en vis opmærksomhed – især fra skoler, der har fravigelser i forhold til folkeskolens Fælles mål. Det viser omfanget af foreningens rådgivning i forbindelse med det statsligt gennemførte tilsyn af skolens hjemmeside. Fravigelser fra folkeskolens Fælles mål har faktisk de fleste frie grundskoler, og det er en god ting, det viser, at man udnytter frihedsgraderne.

Hvor målkravene fortjener en vis opmærksomhed, fortjener evalueringskravet stor opmærksomhed vurderet på omfanget af foreningens rådgivning i forbindelse med hjemmesidetilsynet. Det fremgår af Lov om friskoler og private grundskoler § 1.b og 1.c., at en fri grundskole regelmæssigt skal gennemføre en evaluering af skolens samlede undervisning og udarbejde en opfølgningsplan for evalueringen. Resultatet af evalueringen og opfølgningsplanen skal offentliggøres på skolens hjemmeside.

Skolens evaluering af den samlede undervisning er ikke det samme som den tilsynsførendes erklæring, tværtimod skal netop skoler med tilsynsførende sørge for at have styr på evalueringen. Hvis en skole har valgt

”Høj faglighed er, at eleverne forstår, hvorfor de skal lære”

at gennemføre selvevaluering som tilsynsform, bortfalder kravet om evaluering og opfølgningsplan.

Mange tror fejlagtigt, at evalueringskravet opfyldes ved at beskrive skolens status, fx ved at beskrive skolens undervisnings-tilbud eller evalueringsmetoder. Mange forholder sig ikke til det faktum, at der er tale om en evaluering. En evaluering indebærer en vurdering: Hvad er vi tilfredse med? Hvad gør vi godt? Hvad er vi knapt så tilfredse med? Lever vi op til det, vi siger, vi gør? På baggrund af evalueringen skal skolen sætte sig mål i forhold til den samlede undervisning: Hvor vil skolen gerne bringes hen? Og hvordan?

Det er resultatet af evalueringen, den efterfølgende målsætning og handleplanen for at nå denne målsætning, der skal offentliggøres på skolens hjemmeside. Skolen fastsætter selv evalueringsform og -metode. Form og metode kan skifte fra gang til gang. Lovens tekst overlader megen fortolkning til skolen i forhold til evalueringskravet, hvilket både kan være en velsignelse, men også skabe nogen forvirring.

I lighed med evalueringskravet i grundskolen skal gymnasiernes kvalitetssystem indeholde en nu årlig selvevaluering. På grundlag af selvevalueringen skal udarbejdes en skriftlig opfølgningsplan. Evalueringen og opfølgningsplanen skal være offentliggjort på skolens hjemmeside.

DM i fagene

En fredag i februar mødtes mere end 600 skoleelever fra hele landet i Nørresundby til DM i fagene. Her skulle

"Høj faglighed er, at underviseren er fagligt kompetent og underviser i sit fag"

"Høj faglighed er måden, man arbejder med sto□et på"

Danmarksmestrene i dansk, matematik og idræt findes. Det var første gang der afvikledes et større mesterskab i skolens fag. Inden havde eleverne deltaget i skolekvalifikationen på deres respektive skoler. I Nørresundby dystede de mod andre elever fra deres region, inden den endelige finale om eftermiddagen afgjorde, hvem der løb med titlen.

Projektet er inspireret af DM i Skills på erhvervsskolerne. Formålet med DM i Fagene er at sætte fokus på fagligheden og den faglige udvikling hos eleverne under overskriften "De stolte nørdere". DM i Fagene og mesterskaberne skal være med til at underbygge et læringsmiljø, hvor lysten til at dygtiggøre sig bliver opfattet positivt blandt eleverne. Bag initiativet står en lang række organisationer fra skoleverdenen, erhvervsliv, fagbevægelse og fritidslivet. Danmarks Private Skoler – grundskoler og gymnasier er en af disse initiativtagere. Vi er stolte over repræsentanterne fra de private skoler. Det blev til en danmarksmester i idræt, en regional mester i Midtjylland i faget dansk, en regional mester i Sydjylland i faget matematik og en regional mester på Sjælland i faget idræt.

I dette skoleår skal eleverne dyste i fagene dansk, matematik, biologi og historie. De kan dyste individuelt, eller de kan dyste i hold. Vi håber, arrangementet vil vokse sig større med flere deltagere fra de private skoler.

Talentcamp.dk plejer mange talenter i grundskolen

Et nyt projekt skal forankre talentindsatsen på private skoler. Der sættes bl.a. fokus på efteruddannelse af skolernes

ledere og lærere, på identifikation og handling i forhold til højtpræsterende og højtbegavede børn i den almindelige undervisning samt på udvikling af undervisningsmaterialer, der henvender sig til elever med særlige forudsætninger.

Bag projektet står Talentcamp.dk, der med University College Lillebælt (UCL) skal samarbejde om at gøre talentaktiviteter til en integreret del af den daglige undervisning. Projektet har fået navnet TalentED. Det er projektets formål at forankre talentindsatsen ude på skolerne, så den bliver en naturlig del af skolernes dagligdag og profil.

Projektet er en naturlig forlængelse af Talentcamp.dks aktiviteter. Talentcamp.dk er et konkret eksempel på private skolars ønske om at imødekomme behovet for at udfordre fagligt talentfulde børn og unge. Det sker med succes. For at imødekomme efterspørgslen har Talentccamp.dk forøget antallet af camps.

Hvad er det ekstra på de private?

Foreningens undersøgelse: "Privatskolernes løft af elevernes faglige niveau", lavet af EPINION, viser, at elever på private grundskoler, uanset social baggrund, har større sandsynlighed for et højt karaktergennemsnit. Privatskoleelever har også større sandsynlighed for at gennemføre en ungdomsuddannelse. Undersøgelsen viser, at forskelle i både karaktergennemsnit og gennemførelsesprocent er mest udtalte blandt elever med en svag socioøkonomisk baggrund.

Det er en væsentlig pointe, at det faglige løft skal lykkes i forhold til alle elever, uanset baggrund og fagligt udgangspunkt.

Der er formelle krav til evalueringen af elevernes udbytte af undervisningen og evalueringen af undervisningen for både private grundskoler og private gymnasiale uddannelser, og ikke mindst i den forbindelse er det væsentligt at vide, hvad det er, man måler sig selv på. Kernen i evaluering handler netop om at tillægge værdi.

Der er naturligvis standarder, der er statslige regler og mål og beskrivelser, som man ikke kan komme uden om, når man skal vurdere, om det, man gør som skole, er godt nok. Men det er formodentlig ikke kun disse standarder, der er interessante, på skoler hvor høj faglighed er en værdi, da der jo netop er tale om standarder, eller det forventelige. Hvad er det ekstra? Hvad er det, man vælger til i det private?

Er de forskellige syn på, hvad høj faglighed er et problem? Er det ikke bare et udtryk for, at fagligheden ikke er så let at definere og skal forstås bredt? Måske. Men herfra skal fremkomme det synspunkt, at det ikke er helt lige meget, hvad høj faglighed betyder, når man er fri og privat grundskole eller gymnasium. For fagligheden er en værdi, og værdier benyttes til at tage beslutninger ud fra og til at prioritere. De bruges til at rammesætte og forventningsafstemme. Forståelsen af "høj faglighed" er knyttet til synet på kvaliteten af undervisningen.

Respekt

Respekt skal man gøre sig fortjent til gennem de handlinger, man foretager sig.
Det gælder på et personligt plan, ligesom det gør sig gældende for skoler og foreninger.
Intentioner er ikke nok – det er handlingerne, vi alle bliver bedømt på.

Bevågenhed omkring de frie skoler

Der bliver i høj grad holdt øje med de private skoler. Der bliver holdt øje med, om vi agerer ordentligt, både når det drejer sig om undervisningen, opdragelse til frihed, folkestyre og demokratisk dannelse. Der bliver også holdt øje med, om vi behandler eleverne, forældrene og medarbejderne med respekt. Det bliver der mange gange stillet spørgsmålstejn ved. Der har det seneste år været flere områder, der har givet anledning til politisk bevågenhed.

Børnekonventionen – en fortsættelse

Den politiske interesse for de frie grundskolers overholdelse af Børnekonventionen og procedurer ved udmeldelse af elever er faretruende nær ved at handle om de frie grundskolers mulighed for at kunne optage de elever (og forældre), skolen ønsker, med baggrund i skolens værdigrundlag, selv om overensstemmelse mellem forældrenes, elevens og skolens værdier og forventninger er en forudsætning for et succesfuldt samarbejde.

Der er mistro til de private skolers ageren: Udmelder de private skoler elever, der fagligt eller socialt har det svært? Gør de private skoler en tilstrækkelig indsats for fastholdelse af elever inden en udmeldelse? Medfører de lange ventelister, at rummeligheden er blevet mindre på de private skoler? Nej, siger vi i foreningen. Privatskolerne udfører et meget stort arbejde med og for den enkelte elev, således at eleverne fastholdes på skolen. De private skoler er ikke hurtige på aftrækkeren, når der sker noget. Eleverne opdrages til, at der kan begås fejl. Regler kan blive overtrådt, uden det får den alvorligste konsekvens, nemlig udelukkelse. Men det giver anledning til tilrettevisning, således at alle kan lære at indgå i de forpligtende fællesskaber, der er så vigtige for både den enkelte, for skolen og for samfundet.

Børnekonventionen, som omhandler børn op til 18 år, skal naturligvis overholdes,

ligesom andre konventioner Danmark har underskrevet, og ligesom den nationale lovgivning skal. Ingen tvivl om det. Det er efter vores vurdering ikke nødvendigt at indskrive konventionen i Lov om friskoler og private grundskoler, da vi mener, at skolerne i forvejen er forpligtet. Ombudsmanden har en anden opfattelse og ønsker en præcisering i loven, hvilket Undervisningsministeriet i første omgang har afvist.

Ministeriet har sammen med skoleforeningerne og andre interessenter udarbejdet vejledningsmaterialer, som i efteråret vil blive opdateret og udvidet. Vejledning og information har været nødvendig, idet skolerne ikke i tilstrækkelig grad har været opmærksomme på konventionen og dermed forpligtelsen på at høre eleverne i de sammenhænge, hvor en udmeldelse kan komme på tale.

I foråret 2018 vil forholdene omkring frie skolers overholdelse af Børnekonventionen blive undersøgt endnu engang. Der skal ikke herske tvivl om, at resultatet af denne undersøgelse kan få stor betydning for de frie skolers forhold.

Klageinstans vedr. mobning

I foråret 2017 blev Undervisningsmiljøloven udvidet med et afsnit om en statslig klageinstans vedr. mobning varetaget af Dansk Center for Undervisningsmiljø. Dette er for os et udtryk for manglende tillid til, at skoler agerer ordentligt. De nye bestemmelser medfører, at alle skoler skal have en antimobbestrategi, og at skolerne er forpligtet på at udarbejde handlingsplaner, såfremt en elev eller et forældrepar tilkendegiver, at der foregår mobning.

Foreningen har argumenteret imod nødvendigheden af denne klageinstans, idet vi mener, at problemstillinger bør løses lokalt. De private skoler er i høj grad

forældrenes skoler, og derfor bør bestyrelserne behandle sagerne. Derudover har de frie skoler allerede et statsligt tilsyn, som kunne varetage eventuelle klager over manglende handling ved mobning.

Loven er vedtaget og vil eksistere i 5 år, hvorefter den på ny skal fremsættes i Folketinget.

Uhensigtsmæssig adfærd kan få fatal betydning

Både som forening og enkelte skoler skal vi naturligvis respektere og overholde de bestemmelser, der fra central side bliver bestemt. Vi kunne dog godt efterlyse en større respekt og anerkendelse for det gode arbejde, der faktisk udføres på de enkelte skoler og en tillid til, at alle forældre, ledere og medarbejdere arbejder med stor respekt for det enkelte individ, agerer hensigtsmæssigt efter omstændighederne og tager behørig hensyn til den enkelte.

Samtidig anerkender vi omverdens interesse og statens behov for at føre tilsyn med de enkelte frie skoler. Der er vedtaget en ny tilsynsbekendtgørelse, der giver staten gode muligheder for at undersøge og gribe ind, såfremt der opstår mistanke om, at en skole overtræder love, bekendtgørelser eller konventioner. Det er godt, når staten undersøger uhensigtsmæssigheder, og Danmarks Private Skoler billiger, at der drages konsekvente konklusioner, hvis lovgivningen ikke overholdes. Det skal samtidig bemærkes, at loven skal overholdes, uanset om skolen bliver kontrolleret – denne selvjustits er en del af det danske samfunds opbygning – alt er ikke tilladt, til det eventuelt bliver opdaget! Enkelte skolers uhensigtsmæssige adfærd kan få fatal betydning for hele sektoren, hvorfor vi selv skal være med til at holde vore stier rene.

Stabilitet. Økonomisk stabilitet skaber overskud til pædagogisk udvikling. Foreningen arbejder for ro og stabilitet om de private skolars økonomi.

Stabilitet i tilskuddet ønskes

De private gymnasiers tilskud er i lighed med grundskolernes tilskud bundet op på en koblingsprocent i forhold til de offentlige selvejende gymnasier. Gymnasietilskuddet er omfattet af bestemmelserne vedr. omprioriteringsbidrag og falder på dette grundlag 2 % om året i mindst 5 år. Derudover har alle stx-uddannelser fået trukket 3 % af tilskuddet i 2017 til finansiering af erhvervsskolereformen.

Foreningen arbejder for en stabilitet i tilskuddet, altså en afskaffelse af omprioriteringsbidraget, således at skolerne får mulighed for at fastholde det undervisnings- og serviceniveau, de er kendetegnet ved.

Ro eller friplads

Ved de seneste to finanslove er statstilskuddet til grundskolerne steget og kommet tilbage på de ønskede på 75 %. Det har naturligvis givet en bedre økonomi på de enkelte skoler. Det er godt, at genopretningspakken nu er blevet "genoprettet", og at tilskudsprocenten igen er på et rimeligt niveau. Foreningen argumenterer for, at der nu bør indfinde sig en stabilitet, altså at tilskudsprocenten bør holdes i ro.

Udvikling i koblingsprocenten:

1992:	72 %
1993:	73 %
1994:	74 %
1995-2010:	75 %
2011:	74 %
2012:	73 %
2013:	72 %
2014:	71 %
2015:	71 %
2016:	73 %
2017:	75 %

I regeringsgrundlaget markeres en hensigt om at lade statstilskuddet stige. I finanslovsforslaget for 2018, offentliggjort i slutningen af august, intenderes en stigning på et procentpoint – en hævnning af koblingsprocenten til 76. Pengene skal puljes til elever med handicap og andre særlige behov.

Foreningen er stadig modstander af puljeordninger, da de styrer skolernes prioriteringer. I den frie skoleverden må det være skolerne selv, der afsætter midler til specielle formål, herunder naturligvis til undervisning af børn og unge med særlige behov. Foreningen mener, at såfremt der kan findes midler, så bør disse gå til at øge fripladsbevillingen, der er en særskilt konto på finansloven og derfor ikke puljemidler, der afsnøres fra skolernes generelle tilskud. Fripladsbevillingen er gennem mange år blevet nedskrevet og trænger til at komme på et niveau, der matcher det behov, der virkelig er. Foreningen forsøgte efter Finanslov 2017 at kanalisere midler fra statstilskudsstigningen til fripladser, da det er den eneste måde, hvor alle, uanset økonomisk formåen, får en mulighed for at vælge en privat skole. At kæmpe for dette er jo netop et af foreningens hovedformål. Vi fandt ikke opbakning, hverken fra politikerne eller fra de øvrige skoleforeninger.

Afsnøringer

Fra det udmeldte tilskud på finanslovene afsnøres hvert år midler til specielle formål, bl.a. til Fordelingssekretariatet og til specialundervisning.

Vikartilskudsordningen er gennem de seneste år blevet ændret flere gange med forskellige karensperioder. Der er meget forskel på, hvordan de enkelte skoler benytter vikartilskudssystemet, hvilket har givet anledning til mange drøftelser i Fordelingssekretariatets bestyrelse. Det kompromis, der nu er vedtaget, bør efter foreningens opfattelse fastholdes over en længere periode, således at skolerne har mulighed for at kalkulere med et tilskud til vikardækning.

Gymnasiernes vikarkasse

Fra de udmeldte tilskud på gymnasieområdet indstiller foreningen en afsnøring af midler til vikardækning. Denne afsnøring omfatter tillige tilskud til lærerlønsudgifter ifm. gymnasielæreres pædagogikum. De senere år har udgifterne til netop dette område været endog meget store, hvorfor den egenkapital gymnasiernes vikarkasse havde, er blevet opbrugt. Det har derfor været nødvendigt at finde et tilskudssystem, der både imødekommer behovet og fordrer en rimelig afsnøring.

Uhensigtsmæssig

incitamentsstruktur i specialtilskud

Det nye tilskudssystem til specialundervisning på frie grundskoler har medført

en markant stigning i antallet af elever med behov for støtte i mere end 12 lektioner pr. uge, faktisk en stigning på 24,7 %. Denne store stigning, sammenholdt med at 12 % flere skoler har fået specialundervisningselever, indikerer, at der i det nye tilskudssystem er indbygget en uhensigtsmæssig incitamentsstruktur.

Den konstaterede stigning bevirkede i år, at det af Ministeriet udmeldte tilskudsbeløb måtte nedjusteres.

Foreningen ønsker en analyse af specialundervisningen på de frie grundskoler, forklaringer på årsagen til, at der på de frie grundskoler nominelt er flere støttekrævende elever, end der er på samtlige folkeskoler, samt af PPR's processer i forbindelse med vurdering af støttebehov. Først derefter mener vi, at der kan tages stilling til ændringer i specialundervisningstilskudssystemet. Foreningen har indstillet til Ministeriet, at der for det kommende år afsnøres midler således, at det nuværende støtteniveau kan videreføres.

Omfordeling af tilskud

I forhold til finanslovstaksterne omfordeles tilskuddet efter en formel, der har eksisteret siden 1992. Omfordelingen tager hensyn til det samlede antal elever på skolen, antal elever over og under 13 år og skolens beliggenhed (stedtil-lægsområder). Omfordelingen fungerer hensigtsmæssigt ved en koblingsprocent

på 75 og er, efter foreningens opfattelse stadig en brugbar fordelingsnøgle. Der er imidlertid røster fremme om, at socioøkonomien på de enkelte skoler skal være en faktor i fordelingsnøglen. Danmarks Private Skoler mener, at omfordelingen grundlæggende fungerer, og at fripladsordningen er den bedste metode til at skabe større socioøkonomisk spredning i elevgruppen. Såfremt fordelingsnøglen skal ændres, må både de nuværende og andre parametre indgå i drøftelserne. Et tilskudssystem vil altid indbefatte en tilstræbt retfærdighed i et utilstrækkeligt kompromis.

De private skoler er gode til at tilpasse sig både organisatoriske, overenskomstmæssige og økonomiske ændringer. Men hver gang skolerne skal tilpasse sig, går der tid og energi fra den vigtigste opgave, nemlig at sørge for god undervisning og omsorg for eleverne. Derfor henstiller foreningen indtrængende til politikerne om at skabe stabilitet og forudsigelighed på det frie skoleområde. Vi er sikre på, at en sådan stabilitet vil initiere mere udvikling på det pædagogiske område til gavn for både private grundskoler og private gymnasiale uddannelser, for folkeskolerne og for de offentlige gymnasier.

Fællesskab

Fællesskab. Danmark er fællesskabernes land. I Danmark har der altid været tradition for etablering af foreninger, bl.a. har civilsamfundet gennem borgernes fælles interesser oprettet andelsforeninger, sportsforeninger, spejderforeninger, interesseklubber – og frie skoler.

Samfundet har sammenhængskraft, når civilsamfundet træder i karakter og går sammen om et fælles mål. Statens og kommunernes institutioner samler også nationen. Folkeskolerne, ungdomsuddannelserne, de videregående uddannelser, Skat, DSB, plejehjem og mange andre institutioner medvirker til, at vi som danskere føler et fællesskab og en sammenhæng.

Sammenhængskraften

Uanset om institutionerne er statslige, kommunale eller private, bidrager hver og en med deres part til det store danske fællesskab. Der arbejdes for at skabe et fællesskab, der medfører, at eleverne fra skolerne tilfører fremtidens samfund værdier og værner om demokrati, ytringsfrihed, mindretalsbeskyttelse, religionsfrihed og ikke mindst retten til at etablere værdifællesskaber.

De private skoler står ikke i modsætningsforhold til samfundet – tvært imod. Privatskolerne værner i høj grad om traditioner og kulturarv. Man kan konstatere, at private skoler er samfundsbevarende. Med stærke værdier opdrages eleverne på de private skoler til at være ansvarlige for et fællesskab, og om nødvendigt sætte sig selv i baggrunden for fællesskabets bedste og byde ind til udviklingen af fællesskabet. Det er netop disse egenskaber, der i et større perspektiv er med til at udvikle vores samfund. Derfor kan man med troværdighed tale om privatskolerne som fællesskabernes skoler.

Flugten fra folkeskolerne

Er der en "flugt fra folkeskolen"? Nej, folkeskolen – og hellere i pluralis: folkeskolerne – er en integreret del af det danske samfund og rummer i dag mere end 80 % af de danske skoleelever. En så stor markedsandel er i mange andre sammenhænge en succeshistorie. Og alligevel markeres de frie skolars andel på 16,7 % som en trussel.

Det er et faktum, at de frie skoler har fået flere elever gennem de seneste 10-15 år. Fra 2010 til 2014, hvor genopretningspakken medførte en markant nedsættelse af statstilskuddet, havde skolerne ikke mange

muligheder for at opretholde kvaliteten og serviceniveauet. Skolerne kunne sætte skolepengene op, og de kunne optage flere elever. Begge muligheder blev benyttet. Det er altså tydeligt, at nedsættelse af statstilskud medfører både højere skolepenge og flere elever på de frie skoler.

Skolelukninger

Kommunernes lukninger af mindre folkeskoler har medført etablering af frie grundskoler i de tyndt befolkede områder. Dette er ikke en udvikling, foreningen billiger. Vi mener, at det er samfundets og kommunernes pligt at holde skole, hvor der er børn. De frie skoler må ikke blive en erstatning for folkeskolerne og eneste mulighed for skolegang i nogle områder. De frie skoler skal derimod fastholde positionen som et alternativ til folkeskolerne, således at forældre har en reel valgmulighed mellem velfungerende folkeskoler og værdibaserede, og mindst lige så velfungerende, frie skoler.

Samtidig anerkender vi den udfordring, at skoler kan blive for små. Det er vigtigt, at en skole kan opfylde de faglige krav, der naturligt stilles til grundskolen, hvilket medfører, at lærerpersonalets samlede faglige kvalifikationer skal favne bredt. Der skal også en vis volumen til, for at børn lærer at begå sig i større grupper og derigennem får sociale færdigheder. Derudover er der naturligvis den økonomiske faktor i forhold til små skoler, som specielt i kommunerne fylder meget.

Elevvandringen

Der er foretaget undersøgelser af den såkaldte elevvandring mellem folkeskolerne og de frie grundskoler. Det viser sig, at hovedparten af elevfremgangen på de frie skoler skyldes et højere optag til 0. klasser. Færre elever skifter skole i skoleforløbet – på landsplan skifter omkring 10.000 elever fra folkeskoler til frie skoler hvert år, mens omkring 5.000 skifter den anden vej.

Nutidens forældre tager stilling til deres børns opvækst og vil have indflydelse på de påvirkninger deres børn får. En nyere

undersøgelse fra Undervisningsministeriet viser, at alle forældre, uanset om de vælger en privatskole eller en folkeskole, gerne vil gøre det, de finder bedst for deres børn. Prioriteringerne for forældrenes skolevalg er:

1. at eleverne trives godt på skolen
2. at skolen har dygtige lærere
3. at skolen lægger stor vægt på elevernes faglige udvikling
4. at skolen lægger vægt på elevernes sociale udvikling

Forældre og elever leder derfor efter den skole, der bedst kan leve op til deres forventninger.

De private institutioner, fra private vuggestuer til private ungdomsuddannelser, markerer sig tydeligt med værdier og holdninger, så forældre og elever derigennem har mulighed for at vælge.

Derudover er forældrenes stemme afgørende i forbindelse med institutionernes udvikling. De private skoler er i bund og grund forældrenes skoler. Heri ligger helt sikkert en del af forskellen mellem folkeskolerne og privatskolerne og sikkert også forklaringen på, hvorfor rigtigt mange forældre har valgt privatskolerne til deres børn. Der er meget sandhed i udtalelsen: Det er ikke forældrene, der har valgt folkeskolen fra, men folkeskolerne, der ikke har lyttet til forældrenes ønsker og forventninger til skolen. En disciplin privatskolerne er dygtige til.

Er antallet af frie skoler ved at nå en grænseværdi, hvor balancen til den offentlige skole skrider? Det er et spørgsmål, foreningen bliver stillet gang på gang. Og svaret bliver ved med at være det samme. Et stort antal elever på de frie skoler er ikke et mål for den private skolesektor – målet er at tilbyde børn og unge en god skolegang, hvor dannelse og uddannelse går hånd i hånd i et samfund, hvor man gives muligheden for at vælge den skole og de værdier, man finder bedst. Man skal vel ikke klandre de private skoler for at tilbyde den skole, som opfylder det, som mange ønsker?

Tydelighed

Tydelighed. De private skoler fylder mere og mere i det danske skolebillede. Andelen af elever i de frie grundskoler er siden 2010 steget med 2 procentpoint til i 2016 at udgøre en andel på 16,7 % af det samlede elevtal i Danmark. Med denne udvikling er frie grundskoler blevet en vigtig aktør i skolebilledet og er kommet til at fylde i skolepolitikken. På gymnasieområdet udgør de private gymnasier godt 3 % af elevtallet og har derfor mindre politisk bevågenhed. Endnu.

Politisk påvirkning

På Christiansborg er vi hyppige gæster hos de politiske ordførere. Vi har gode samtaler med både de, der har stor veneration og forståelse for de frie skoler, og med de, der måske ser lidt mere skeptisk på os og den udvikling, der er sket de seneste år. Politik er en blanding af fakta og holdninger, så vores indgangsvinkel til politikere er også fakta og holdninger. Foreningen får i den forbindelse udarbejdet analyser om fakta, der underbygger de holdninger, vi lægger frem.

Politikerne skal have stor tak for deres lydhørhed, det er altid gode samtaler, som helt sikkert giver både dem og os nye perspektiver i komplicerede forhold.

I gymnasireformen er der tydelige aftryk af foreningens politiske arbejde (af daværende Private Gymnasier), idet det lykkedes at få indføjet frihedsgrader i lovgivningen. Vi vil forsøge at synliggøre de private gymnasier endnu mere med det mål at få udvidet frihedsgraderne, således at de private gymnasier tydeligere kan markere forskelle fra det offentlige gymnasium.

Mange lovforslag og bekendtgørelser bliver til efter grundig bearbejdning af ministeriet. Foreningen bliver ofte inviteret ind i dette arbejde og deltager meget gerne i høringer og i selve implementeringsbestræbelserne. Ministeriet har velvilligt inviteret os med ind i maskinrummet, og vi kvitterer for dette.

Medierne

Tidligere koncentrerede aviserne deres interesse for skolestoffet til august måned i forbindelse med skolestart, nu går der ikke en uge, uden hele mediefladen har nyheder om skolen. Foreningens arbejde

med at blive tydelig i dette komplekse medie billede er i takt med interessen for sektoren kommet til at fylde mere og mere.

De sociale medier overtager megen kommunikation til omverdenen. Der er foreningen også med. Vi kommunikerer flittigt på både Twitter, Facebook og LinkedIn, hvorigennem der opstår mange kontakter til både meningsdannere, journalister, embedsværket og politikere. Vi er også glade for, at mange skolefolk – også fra egne rækker – følger med på de sociale medier.

Det vi markerer

Tydelighed kræver, at foreningen har vision og strategier – det har vi, og det gør det nemmere at markere synspunkter i de mange debatter. Et andet parameter, der gør det nemmere, er, at vi har stor tillid til, at alle private skoler drives med en ordentlighed, opfylder loven, og at man på den enkelte skole gør sig umage for at varetage elevernes, forældrenes og medarbejdernes interesser.

Det, vi markerer, er, at private skoler tager et socialt ansvar, at private skoler laver god skole for eleverne og et godt arbejdsmiljø for medarbejderne. Vi markerer, at private skoler danner og uddanner samfundsansvarlige, demokratiske unge mennesker, der er uddannelsesparate til både gymnasiet, til erhvervsfaglig uddannelse og efterfølgende videregående uddannelser.

Det, vi markerer, er retten til at vælge et andet skole- og uddannelses tilbud end det offentlige, uanset økonomisk formåen. Altså forældres og elevers mulighed for at kunne vælge den værdibårne

skole, de synes passer bedst til netop deres holdninger. Og vi kæmper for, at de kan gøre dette uden at blive beskyldt for at være uetiske eller at modarbejde samfundet og sammenhængskraften.

Vi undrer os også. Privatskoleforældre bliver med jævne mellemrum skældt ud for de valg, de har truffet. Det er imidlertid sjældent, at forældrene stiller sig op og markerer deres ret til valget og ikke mindst, at man som privatskoleforælder understreger, at man er lige så meget del af samfundet og det danske fællesskab, som de forældre, der vælger de offentlige skoler.

Ikke kun succes

Vi vil gerne høres. Vi bliver hørt. Er det hele så bare en succeshistorie? Ikke helt. Naturligvis synes vi, at vores holdninger udelades ind i mellem og heller ikke får den plads, den fortjener. Mange uddannelsesforskere, journalister og folkevalgte politikere, ordførerne naturligvis undtaget, har en endog meget lille viden om private skoler og de forhold, skolerne eksisterer under. Det forsøger vi at råde bod på. Vi arbejder også på ikke kun at reagere på udefrakommende begivenheder, men også på selv at kunne byde ind og være mere dagsordensættende for debatten om skolen. En svær opgave.

Afhængig af synlighed

Påvirkning af fremtidige beslutninger om uddannelse i Danmark, herunder de private gymnasier og grundskoler, synes at blive mere og mere afhængig af både synlighed og tydelighed i den daglige debat på forskellige medier og overfor beslutningstagerne. Det er et arbejde foreningen prioriterer meget højt.

Samarbejde. Foreningen, Danmarks Private Skoler – grundskoler og gymnasier, er yderst samarbejdsorienteret. Derfor har foreningen også mange samarbejdsrelationer, som vi meget gerne vil takke for både med- og modspil, for mange gode drøftelser, hvor de private skolars forhold både udfordres og prioriteres.

Politikere og embedsværk

Ministeren og ordførerne er de nærmeste politiske samarbejdspartnere. Det er fantastisk at leve i et demokratisk samfund, hvor politikernes tilgængelighed er stor, og hvor det er muligt at drøfte både mindre og større beslutninger direkte med beslutningstagerne. Uanset partipolitisk tilhørsforhold bliver vi modtaget med stor imødekommenhed og lydhørhed. Vi er ikke enige med alle, men dialogen er vigtig både for politikerne og os, da det udelukkende er via dialog, at begge parter kan blive klogere på hinandens standpunkter.

Ministerierne og dermed embedsværket er i lighed med politikerne gode samarbejdspartnere. Vi bliver mange gange inviteret med ind i de rum, hvor bearbejdelse af love og bekendtgørelser foregår, hvilket vi er taknemmelige for, da vi derigennem får mulighed for at få vore synspunkter med i overvejelserne.

Skoleforeningerne

Foreningen har på grundskoleområdet et meget tæt samarbejde med de øvrige skoleforeninger, Dansk Friskoleforening, Foreningen af Kristne Friskoler og Deutsche Schul und Sprachverein. Gennem mange møder afstemmer vi vores reaktioner i forhold til ministerielle udspil, vi finder de områder, hvor vi er enige, og vi har forståelse for og accept af, at der er områder, hvor foreningerne er uenige. Dette gode og konstruktive samarbejde styrker alle skoler i den frie skolesektor.

Nye relationer

Foreningen har som følge af sammenlægningen fået en række nye samarbejdspartnere. Vi har indledt samarbejde med Danske Gymnasier, der repræsenterer de offentlige selvejende gymnasier. En lille gruppe private Gymnasier har valgt denne forening frem for den tidligere Private Gymnasier, nu Danmarks Private Skoler. Da det udelukkende er Danmarks Private Skoler – grundskoler og gymnasier, der

forfægter de private gymnasiers politiske interesser, specielt i forhold til frihedsgrader, har foreningen en forhåbning om, at alle frie, private ungdomsuddannelser med tiden kan samles i vores forening. Under alle omstændigheder ser vi frem til et konstruktivt samarbejde med Danske Gymnasier.

Fagforeningerne

Foreningen samarbejder med en række fagforeninger: Frie Skolars Lærereforening, Danmarks Lærereforening, Frie Skolars Ledere, Gymnasieskolernes Lærereforening, BUPL og 3F. Derudover har skoleforeningerne indledt forhandlinger med HK om en eventuel overenskomst, som den enkelte skole vil få mulighed for at tiltræde. På trods af de forskellige grundsyn en skoleforening og fagforeningerne kan have, så er der et godt og tillidsfuldt samarbejde med alle fagforeningerne. Den hyppigste kontakt er der til Frie Skolars Lærereforening, der varetager grundskolelærernes løn – og arbejdstid, dog ikke på de private gymnasier, hvor Danmarks Lærereforening er overenskomstbærende.

Der har været forskellige opfattelser af, hvorledes specielt lærernes arbejdstid skal tilrettelægges og opgøres, hvilket har givet anledning til en del drøftelser. Langt de fleste skoler har lokalt fundet løsninger, der tilfredsstiller både ansatte og ledelse, men alligevel har vi set Frie Skolars Lærereforening intervenere på en, efter vores opfattelse, uhensigtsmæssig måde. Lærersløn har også været omdrejningspunkt for mange drøftelser, dog kan vi i fællesskab konstatere, at vores medlemsskoler generelt har et fokus på, at lærernes løn bør være sammenlignelig med lærerlønningen i folkeskolerne. Det kan opgøres på flere måder. Vi har igen i år fået udarbejdet en oversigt over lærersløn i folkeskolen opdelt på stedtillægsområder og regioner. Frie Skolars Lærereforening benytter stadig en sammenligning på kommunalt plan.

Samarbejdet med BUPL har været præget af en anlagt voldgiftssag, hvor BUPL ikke anerkender, at pædagogers arbejde i skolen, med visse undtagelser, udelukkende henhører til læreroverenskomsten. Vi ser frem til voldgiftssagens afslutning, således at samarbejdet forhåbentlig kan normaliseres.

Skoleeleverne

Foreningen har haft et fint samarbejde med Danske Skoleelever omkring DM i fagene. Projektet fortsætter, og Kommunernes Landsforening er indtrådt i konsortiet, hvilket naturligt medfører, at volumen i projektet øges. Derudover indgår Danske Skoleelever i mange samarbejdsområder i Undervisningsministeriets arbejde. Vi hilser elevernes stemme meget velkommen i debatten og håber på en hyppigere dialog, således at forståelsen for hinandens forhold og synspunkter kan styrkes.

Foreninger i foreningen

Internt i Danmarks Private Skoler er der flere sammenslutninger og foreninger: Gymnasieudvalget, katolske skoler, kostskolerne, de internationale skoler, SFO-lederne, viceskolelederne, sekretærforeningen m.fl. Alle grupper gør et stort arbejde for at varetage særinteresser, og vi har et glimrende samarbejde med dem alle. Tak til de mange, der lægger et arbejde i disse sammenslutninger.

Spørger man sociologer, så drejer samarbejde sig om adskilte gruppers eller kulturers anstrengelser for at nå et fælles mål. Målet med alt vores samarbejde er at skabe de bedste forhold til at drive gode private skoler for børn og unge fra vuggestuealderen til endt ungdomsuddannelse. Det mål er heldigvis samstemmende med alle vores samarbejdspartners. Det, vi så drøfter, er vejen dertil.

Ambition

Ambition. I Danmarks Private Skoler er det vores ambition at sikre gode rammer for de private skolars virke, således at skolerne er attraktive og tilgængelige for forældre og elever. Det gør vi ved et politisk arbejde, dialog og kommunikation samt løbende rådgivning og sparring med bestyrelser og ledelser på skolerne.

Sekretariatet

Vores kontor summer til hverdag af telefonsamtaler, interne drøftelser og en kommen og gåen til og fra møder og arrangementer på sekretariatet og rundt omkring i landet.

Det er vores ønske, at vi opleves som nærværende og tilgængelige. Dette skal gælde for både de skoler, der udgør vores fælles forening og bruger os dagligt, og for de samarbejdspartnere, organisationer og politikere som vi i fællesskab drøfter private skolars virke og udvikling med.

Blandt bestyrelsesformænd, ledelser og administrativt personale på skolerne kender de fleste rådgiverne på sekretariatet og benytter sig flittigt af sparring og vejledning i store og små sager og forhold. Vi yder rådgivning inden for næsten alle tænkelige temaer vedrørende overenskomster, lovgivning, tilskudsforhold, økonomi, tjenstlige sager, tilsyn og undervisning, forældre- og elevsager, afskedigelser samt ferie og barselsregler. Kontorets ansatte har vidt forskellige uddannelsesmæssige baggrunde indenfor økonomi, jura, pædagogik, ledelse og organisation og er godt rustet til rådgivningsopgaverne. Vi skal hele tiden være ajourført med den nyeste viden indenfor de områder, der optager skolerne, og vi forsøger så vidt muligt at komme ud i landet og mødes med medlemmerne på skolerne eller til de konferencer og seminarer, vi løbende afholder.

Nu med private gymnasier

Ved årsmødet i 2016 blev vores medlemskreds udvidet ved en vedtægtsændring. Herved kunne vi udvikle vores forening til også at rumme private gymnasier, studenterkurser og hf. Samtidigt skiftede vi foreningsnavn. Resultatet var således, at vi pr. 1. januar kunne sammenlægges med den tidligere forening for Private Gymnasier og Studenterkurser, og vi er i dag en skoleforening, der udover grundskoler også rummer private gymnasiale ungdomsuddannelser.

Forløbet efter sammenlægningen har været tilfredsstillende. Der har været nye områder, vi har skullet indtænke i vores organisation, og vores rådgivnings- og kommunikationsfelt er blevet udvidet. Det giver selvfølgelig løbende forskellige overvejelser, men vores rådgivning og interessevaretagelse fungerer.

Udvidelsen med det gymnasiale område har også åbnet nye politiske døre. Det giver rigtig god mening i vores arbejde, at vi som forening spænder fra grundskole til gymnasieniveau. Børne- og ungeliv er uløseligt knyttet sammen med skole. Og selv om der er en institutionel adskillelse imellem grundskolen og gymnasiet, er der såvel politisk som rådgivningsmæssigt tale om glidende og i høj grad sammenhængende overgange, problemstillinger og muligheder. Vi har nu fået en bedre adgang til at tale ind i ungdomsuddannelserne i Danmark.

Vi befinder os stadig i en periode, hvor vi lærer meget nyt og bygger videre på den historik, som den tidligere forening for private gymnasier har skabt. Vi er heldigvis ikke startet på bar bund, men er i et tæt samarbejde med vores gymnasieskoler om den fortsatte politiske udvikling, ligesom vi ved udvidelsen har tilknyttet nye medarbejdere. Vi ser frem til det fortsatte arbejde.

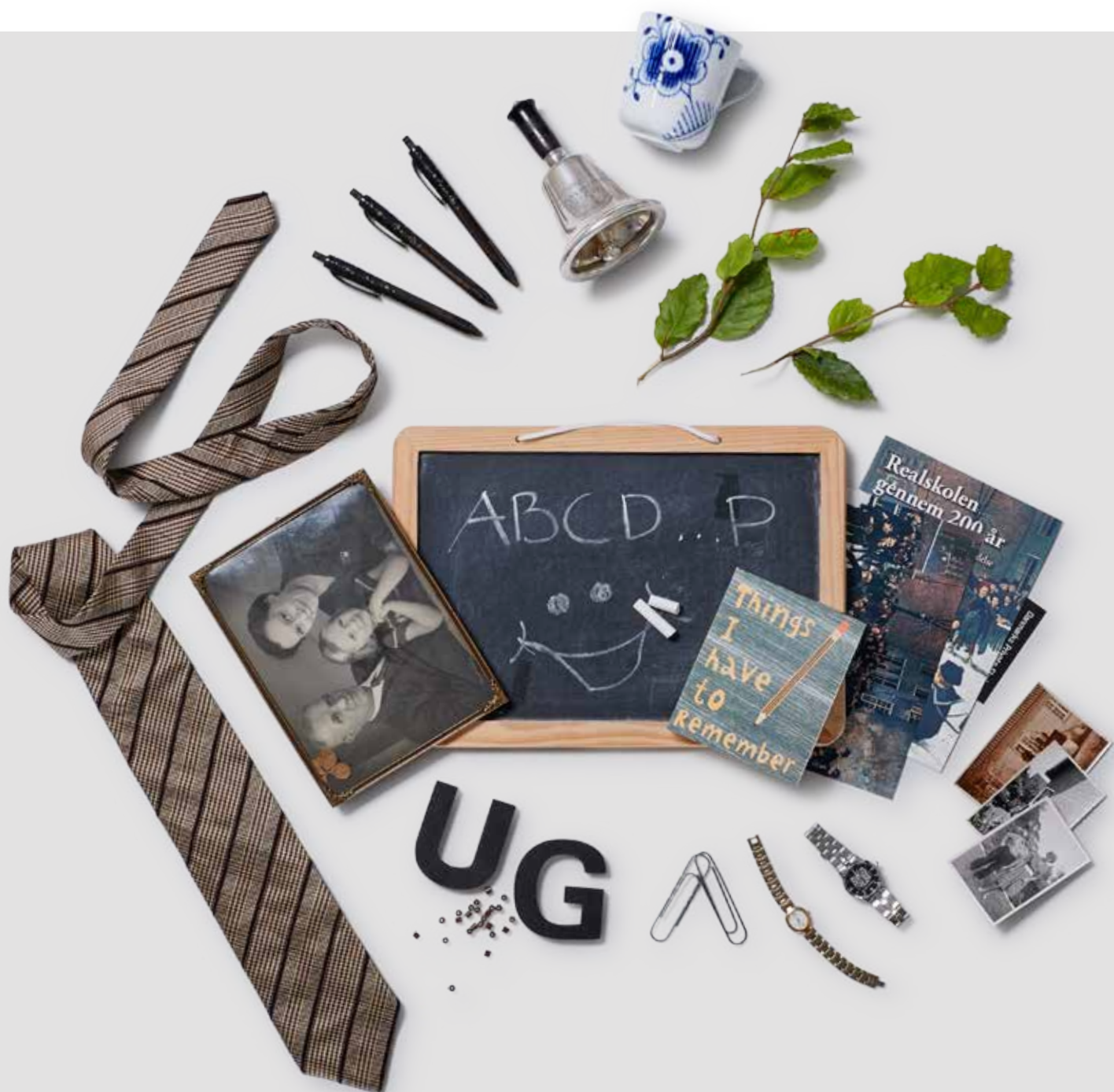
Ambitiøse skoler og en ambitiøs forening
Der har i Danmark været private skoler i mere end 500 år. At vi fortsat er relevante er ikke en selvfølge. Det kræver høje ambitioner ude på skolerne at skabe eftertragtede uddannelsestilbud og arbejdspladser, som også kan eksistere i fremtiden.

I foreningen skal vi også være på tæerne. Uddannelse og skole er for tiden et højpolitisk område. Politiske partier, meningsdannere og medier anvender det skolepolitiske område som en platform for værdipolitik og ideologiske markeringer.

Vi er således konstant i blæsevej. Vi skal hele tiden fastholde forældre og elevers ret til et reelt og frit skolevalg og muligheden for at etablere og drive frie og private skoler. Vi insisterer på, at der ikke findes et enkelt, fælles "rigtigt" skoletilbud, men mange.

Vores ambition er, at de private skoler fortsat ikke blot accepteres, men anerkendes og understøttes som væsentlige uddannelsesinstitutioner.

Tradition

Tradition. Dette års beretning har taget udgangspunkt i værdierne. Som forening, med rødder tilbage til 1891, værdsætter vi mange klassiske dyder, og mange af foreningens skoler har en lang og traditionsrig historie bag sig.

Gamle rødder

Foreningens skoler er fagligt funderede, de sætter klassisk dannelse højt, og det er vigtigt for skolerne at levere både faglighed og service på et højt niveau. Foreningen rummer også nye skoler, der er med til at prikke til traditionerne, spørge ind til forståelsen af og målet med dem. Det er godt at blive udfordret, da vi altid skal kunne forklare, hvorfor vi handler, som vi gør.

Tak til dem, der satte ord på

Der er en tendens til, at al udvikling er godt, men hvis udvikling skal give mening, må den også tage sit udgangspunkt i den historie, man har – og have et mål, nemlig at gøre det eksisterende bedre. Al udvikling står på skuldrene af det bestående, og det vil være katastrofalt at smide alt det gode, der er i traditionerne, ud med badevandet.

Tradition og fornyelse med en respekt for det bestående: Værdierne er grundlaget, uanset at dem, der satte ord på dem, ikke er her mere. Værdierne bærer os videre

Vi er Danmarks Private Skoler

Selvom foreningen er en traditionsrig forening, så ændrer den sig naturligt i takt med samfundsudviklingen, og de krav og forventninger skolerne stiller. Vi er forening for vuggestuer, børnehaver, SFO, grundskoler, gymnasier, hf og studenterkurser. Vi er blevet til Danmarks Private Skoler – grundskoler og gymnasier. Udvidelsen af medlemsskaren har ikke foranlediget store forandringer i værdier, holdninger eller arbejdsform. Og foreningen har det godt og er den største skoleforening med medlemskoler rummende godt 67.000 elever.

De private skoler, og derved også foreningen, eksisterer kun i kraft af det store engagement, som alle i ude på skolerne lægger i at skabe kvalitet; gøre hverdagen, undervisningen og trivslen så god som muligt. Det er det, det handler om. Tusind tak!

Konklusionen

Med blikket rettet mod værdierne har vi med beretningen spurgt: Er vi det, vi siger, vi er? Gør vi det, vi siger, vi gør? Vi har set på, hvordan vi er, og hvem vi er. Hvem er vi så? Vi er Danmarks Private Skoler. Vi kæmper for friheden og

demokrati. Vi står for orden, uddannelse, dannelse, faglighed, tradition og fornyelse. Vi tager ansvar og beder om respekt. Vi ønsker stabilitet om vores projekt. Vi repræsenterer samarbejde, tydelighed og ambitioner. Vi vil fællesskabet. Og vi navigerer efter VÆRDIERNE.

Elevtal

Grundskoler:

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Børnehaveklasse	3.605	3.624	3.894	3.897	4.014	4.345	4.207	4.466	4.561	5.072
1. til 9. klasse	36.797	38.382	39.125	41.090	41.514	44.119	45.494	47.087	48.477	56.006
10. klasse	2.437	2.310	2.464	2.563	2.414	2.682	2.540	2.608	2.387	2.650
Samlet elevtal	42.839	44.316	45.483	47.550	47.942	51.146	52.241	54.161	55.425	63.728

Oplysningerne er baseret på skolernes forventede elevtal pr. 5. september.

Gymnasier:

	2017
STX	2.257
IB	248
HF	448
Studenterkurser	613
Samlet elevtal	3.566

Oplysninger er baseret på skolernes forventede elevtal pr. 20. skoledag efter semesterstart.

Øvrige elevtalsoplysninger

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Antal elever tidlig SFO	507	797	790	1.275	1.408	1.753	1.966	2.270	2.023	1.857
Antal elever i SFO, bh. kl. til og med 3. kl.	11.903	12.736	12.974	13.958	14.629	15.551	15.812	16.262	16.946	18.401
Antal elever i SFO, 4. kl.	770	938	1.020	1.141	1.196	1.250	1.179	1.593	1.642	2.534
Antal vuggestuebørn tilknyttet skolen									53	102
Antal børnehavebørn tilknyttet skolen	128	161	189	297	399	474	581	817	841	1.299
Antal kostelever, grundskole	348	315	278	254	239	210	211	187	173	295
Antal elever int. grundskole/afdeling					1.178	1.314	1.593	1.854	2.076	2.960

Skolepenge m.v.

Gennemsnitlig årlig betaling

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Gymnasie										16.896
Gymnasie, int. skole/afdeling										23.402
Grundskole	11.456	11.994	12.407	13.561	14.196	14.381	15.626	15.586	16.090	16.985
Grundskole, int. skole/afdeling						26.684	28.047	29.337	29.370	30.351
SFO-betaling	10.751	10.869	11.643	11.706	12.029	13.113	12.542	12.420	12.574	13.147
Børnehavebetaling		24.256	25.766	24.587	21.690	26.093	28.598	26.449	26.875	26.891
Vuggestuebetaling								35.060	36.600	37.450

Antal ansatte personer ved DP-skoler under læreroverenskomsten og antal årsværk, fordelt efter stilling

	2015		2016		2017	
	Antal ansatte	Antal årsværk	Antal ansatte	Antal årsværk	Antal ansatte	Antal årsværk
Intervallønnede	345	342	363	357	404	399
Lærere	3.862	3.467	4.040	3.637	4.724	4.225
Børnehaveklasseledere	209	183	216	189	246	214
Antal i alt	4.416	3.992	4.619	4.183	5.374	4.838

Opgjort pr. 30. april

Fakta om øvrige ansatte

	2015		2016		2017	
	Antal ansatte	Antal årsværk	Antal ansatte	Antal årsværk	Antal ansatte	Antal årsværk
Gymnasieledere og lærere					595	495
SFO-ansatte	1.076	767	1046	746	1224	860
Børnehaveansatte	143	126	151	123	266	229
Administrativt ansatte	366	297	357	295	472	394
Antal pedeller/tekniske serviceassistenter	315	267	311	267	385	326
Rengøringsmedarbejdere	344	226	314	224	388	267
Køkkenmedarbejdere	91	68	85	61	156	121
Chauffører	9	3	7	3	11	4
Øvrige ansatte	61	40	71	45	144	77
Antal øvrige ansatte i alt	2.405	1.793	2.342	1.763	3.641	2.772

Årsløn pr. fuldt årsværk Inkl. tillæg, ekskl. pension.

	2017		
	Skolestørrelse		
	0-250 elever	251-451 elever	451 elever og flere
Skoleledere på frie grundskoler	503.845	585.181	652.827
Skoleledere på DP-grundskoler	552.483	615.559	657.193
Viceskoleledere på frie grundskoler	457.976	501.179	538.136
Viceskoleledere på DP-grundskoler	478.154	518.175	543.128
Afdelingsledere på frie grundskoler	462.087	483.761	490.583
Afdelingsledere på DP-grundskoler	470.282	486.807	494.751
Lærere på basisløn på frie grundskoler	392.838	407.650	415.322
Lærere på basisløn på DP-grundskoler	398.766	409.610	416.418
Bh.kl.ledere på basisløn på frie grundskoler	363.461	371.160	382.556
Bh.kl.ledere på basisløn på DP-grundskoler	368.108	372.574	383.801

Note: Lederløn er baseret på den samlede lønudbetaling, ekskl. ferie.

Løn for lærere og børnehaveklasseledere er baseret på baggrund af løn ekskl. mer/overarbejdsbetaling og ferie.

Danmarks Privatskoleforening, resultatopgørelse 2016

	2016	Budget 2016 (t. kr. ej revideret)	2015
Kontingenter	8.947.317	8.550	8.547.806
Administrationshonorar	368.294	425	377.832
Indtægter i alt	9.315.611	8.975	8.925.638
Bestyrelsesmøder	482.896	360	321.111
Andre udvalgsmøder og repræsentation	285.279	325	305.534
Årsmøde	279.429	200	244.576
Bestyrelses- og rep.udgiøer samt årsmøde	1.047.604	885	871.221
Lønninger mv.	5.498.466	5.300	4.875.289
Dækning af udgifter ifb. m. kursusvirksomhed	-600.000	-600	-600.000
Lokaleomkostninger	772.658	650	667.410
Inventar og it	299.088	300	443.546
Informationsvirksomhed	318.483	200	346.033
Analyser og projekter	281.000	400	542.528
Møde- og rejseomk. ifm. interessevaretagelse	85.393	250	262.952
Andre administrationsomkostninger	969.294	875	847.147
Sekretariatet	7.624.382	7.375	7.384.905
DP-kurser, bestyrelsesmedlemmer	107.268	100	126.955
Andel af DP-FSL kursusvirksomhed	42.029	0	-19.242
Kurser	149.297	100	107.713
Bistand til skoler og forligsnævn	128.819	200	62.918
Advokat	163.193	150	100.000
Bistand til skoler	292.012	350	162.918
Udgiøer i alt	9.113.295	8.710	8.526.757
Renteindtægter og kursregulering	269.259	100	-106.569
Årets resultat før skat	471.575	365	292.312
Beregnet skat	-10.000	-	-
Årets resultat eøer skat	461.575	365	292.312

Danmarks Privatskoleforenings, balance 2016

	2016	2015
Aktiver:		
Kapitalindestående		
Fælles kursusvirksomhed	-	898.665
Anlægsaktiver i alt	-	898.665
Omsætningsaktiver		
Forudbetalinger	107.638	115.473
Tilgodehavender	305.615	431.058
Værdipapirer	7.298.602	7.169.273
Likvide beholdninger	5.231.818	3.702.281
Omsætningsaktiver i alt	12.943.673	11.418.085
Aktiver i alt	12.943.673	12.316.750
Passiver:		
Saldo primo	7.691.364	7.399.052
Årets resultat	461.575	292.312
Egenkapital	8.152.939	7.691.364
Gældsforpligtelser		
Beregnet skyldig skat	0	0
Kursusbevilling	105.765	0
Vikarportionsmidler	3.573.786	3.513.415
Skyldig A-skat mv.	41.968	34.488
Feriepengeforpligtelse	674.025	575.353
Skyldige omkostninger	362.210	469.150
Deposita vedrørende lejemål	32.980	32.980
Gældsforpligtelser i alt	4.790.734	4.625.386
Passiver i alt	12.943.673	12.316.750

$$a = \sqrt{\frac{x_2 - x_1}{y_1}}$$

2000 kr.

Danmarks Private Skoler, budget 2018

(t. kr.)	2018	2017 (ej revideret)	Årsregnskab 2016 (Danmarks Privatskoleforening)
Kontingenter	10.650	10.525	8.947
Andre indtægter	250	550	368
Indtægter i alt	10.900	11.075	9.316
Bestyrelsesmøder	360	360	483
Andre udvalgsmøder og repræsentation	300	400	285
Årsmøde	250	250	279
Bestyrelses- og rep.udgiøer samt årsmøde	910	1.010	1.048
Lønninger mv.*	6.900	6.550	5.498
Planlægning, instruktion og administration	-700	-700	-600
Lokaleomkostninger	900	890	773
Inventar og it	300	350	299
Informationsvirksomhed	350	400	318
Analyser og projekter	400	500	281
Møde- og rejseomk. ifm. interessevaretagelse	200	300	85
Andre administrationsomkostninger	1.110	1.135	969
Sekretariatet i alt	9.460	9.425	7.624
DP-kurser, bestyrelsesmedlemmer	125	125	107
Andel af DP-FSL kursusvirksomhed	-	-	42
Kurser i alt	125	125	149
Bistand til skoler	200	250	129
Advokat	200	200	163
Bistand til skoler i alt	400	450	292
Udgiøer i alt	10.895	11.010	9.113
Resultat før finansielle poster m.fl.	5	65	202
Renteindtægter og kursregulering	50	50	269
Beregnet skat	-	-	-10
Årets resultat	55	115	462

Budgettet for 2018 omfatter tillige de forventede tildelinger og den budgetterede anvendelse af de to kursuspuljer, som der er redegjort for på de næste sider.

* Heraf løn til formand kr. 955.000. Hertil kommer pensionsordning på 18 %.

Bemærk at regnskabet for 2016 er for Danmarks Privatskoleforening.

Kursuspuljer budget (t. kr.)

Vikarportionsmidler

	2018	2017 (rev.)*	Årsregnskab 2016
Saldo primo	3.963	3.574	3.513
Tilgang vikarportionsmidler	1.600	1.600	1.442
Overført PGS	-	795	-
Lederkurser	-700	-600	-508
Pædagogisk diplomuddannelse	-200	-	-
Netværksevirkomhed	-300	-200	-180
Støtte til udviklingsarbejde	-250	-250	0
Studierejser	-60	-60	-53
Faglig efteruddannelse	-200	-	-
Ekstern kursusplanlægning	-60	-115	-29
Kursusplanlægning – UVS (PU)	-30	-50	-11
Instruktion og rådgivning	-606	-606	-506
Administration	-94	-94	-94
Arbejds miljøkurser	-30	-30	-
Saldo ultimo	3.033	3.963	3.574

Kursusbevillinger

	2018	2017 (rev.)*	Årsregnskab 2016
Saldo primo	161	106	0
Tilgang kursusbevillinger	525	500	466
Overført PGS	-	19	-
Nettoomkostninger kurser	-600	-464	-360
Saldo ultimo	86	161	106

*Revideret på baggrund af kendt ultimoosaldo for 2016.

Bestyrelsens forslag til kontingent 2018

Almindeligt medlemsskab:

Grundbeløb pr. skole

kr. 9.750 (uændret)

Pr. elev til med 500 elever

kr. 144 (uændret)

Pr. elev over 500 elever

kr. 85 (uændret)

Særlige personlige medlemmer

kr. 2.500 (uændret)

DP/FSL's Kursusvirksomheds resultatopgørelse for 2016

Ophørsregnskab 1.1.2016 - 30.9.2016

2016 Budget 2016 2015
(ej revideret)

Faglige kurser

Indbetalt af kursister	730.950		1.567.845
Opholdsomkostninger	-544.526		-1.133.502
Instruktøromkostninger	-207.743		-445.422
Kursuspl., diæter og kørsel mm.	-8.295		-24.244
Undervisningsmaterialer	-760.564		-11.574
Resultat af faglige kurser	-29.614	60.000	-46.897

Tilskud fra Fordelingssekretariatet

			387.380
Resultat før generelle omkostninger	-29.614	60.000	340.483

Generelle omkostninger:

Vederlag inkl. ATP mv.			175.238
Regulering, feriepengeforpligtelse			-31.746
Lønsumsafgift			9.140
Sekretariatet	37.500		75.000
Kontoromkostninger, adm.	4.399		8.357
Hjemmeside	45		5.667
Programmer			41.994
Revision	12.500		18.375
Generelle omkostninger i alt	54.444		302.025

Resultat før renter	-84.058	60.000	38.458
---------------------	---------	--------	--------

Renteindtægter			26
Årets resultat	-84.058	60.000	38.484

$$c^2 = \frac{b^2}{c} + \frac{a^2}{c}$$

DP/FSL´s Kursusvirksomheds balance 2016

Ophørsregnskab 1.1.2016 - 30.9.2016

	2016	2015
Aktiver:		
Indestående, bank	1.725.770	1.817.298
Aktiver i alt	1.725.770	1.817.298
Passiver:		
FSL		
Saldo primo	898.664	879.422
Andel af årets resultat	-42.029	19.242
Danmarks Privatskoleforening		
Saldo primo	898.664	879.422
Andel af årets resultat	-42.029	19.242
Egenkapital	-	1.797.328
Gældsforpligtelser		
Skyldige omkostninger	12.500	18.375
Forudbetalt kursusafgift	0	1.195
Diverse kreditorer	0	400
Gældsforpligtelser i alt	12.500	19.970
Passiver i alt	1.725.770	1.817.298

$$2 \cdot 3 = 6$$

$$4 \cdot 4 = 16$$

$$3 \cdot 6 = 18$$

Medlemsskoler

		Oprettet	Elevantal
Akademisk Studenterkursus	København N	1924	269
Allerød Privatskole	Lillerød	2016	378
Amager Privatskole	Kastrup	1977	245
Arrild Privatskole	Toftlund	2004	50
Bagsværd Kostskole og Gymnasium	Bagsværd	1908	952
Bernadotteskolen	Hellerup	1949	590
Billums Privatskole	Kgs. Lyngby	1946	187
Birkerød Privatskole	Birkerød	1920	392
Bogø Kostskole	Bogø By	1887	258
Bornholms Frie Idrætsskole	Rønne	2004	196
Borup Privatskole	Borup	1988	219
Bredballe Privatskole	Vejle	2013	108
Brenderup og Omegns Realskole	Brenderup	1911	351
Børneskolen Bifrost	Herning	1987	205
C. la Cours Skole	Randers	1876	435
Carolineskolen	København Ø	1805	156
Christianshavns Døttreskole	København K	1799	288
Copenhagen City School	København V	1995	233
Copenhagen International School	Nordhavn	1963	894
Det Frie Gymnasium	København K	1970	604
Det Kgl. Vajsenhus	København K	1727	249
Det Kristne Gymnasium	Ringkøbing	1979	196
Deutsches Gymnasium für Nordschleswig	Aabenrå	1959	185
Dyhns Skole	Slagelse	1881	681
Egebakkeskolen	Brabrand	1995	283
Elise Smiths Skole	Aarhus C	1824	550
Esbjerg International School	Esbjerg	2008	252
Esbjerg Realskole	Esbjerg	1883	480
Forberedelsesskolen	Randers	1905	316
Forældreskolen Aarhus	Aarhus	1867	529
Fredericia Realskole	Fredericia	1895	557
Frederik Barfods Skole	Frederiksberg	1834	240
Frederiksberg Privatskole	Rødovre	1943	221
Frederikssund Private Realskole	Frederikssund	1889	744
Frøbjerg - Orte Friskole	Aarup	1993	189
Gentofte Studenterkursus	Hellerup	1964	229
Giersings Realskole	Odense	1866	736
Gladsaxe Privatskole	Lyngby	1956	179
Greve Privatskole	Greve	1976	556
Grindsted Privatskole	Grindsted	1902	190
Haderslev Realskole	Haderslev	1944	580
Helsingør Realskole	Helsingør	1938	930
Henriette Hørlücks Skole	Odense	1870	597

		Oprettet	Elevantal
Herlev Privatskole	Herlev	1967	240
Herlufsholm Skole og Gods	Næstved	1565	629
Hillerød Privatskole	Hillerød	2007	74
Hindholm Privatskole	Fuglebjerg	1916	232
Hindholm STX	Fuglebjerg	2016	40
Hjørring Private Realskole	Hjørring	1875	915
Holbæk Private Realskole	Holbæk	1846	593
Horslunde Realskole	Horslunde	1895	185
Hulvej Skole	Horsens	1834	628
Hvidovre Privatskole	Hvidovre	2015	371
HøjeTaastrup Private Gymnasium	HøjeTaastrup	1979	103
Høng Privatskole	Høng	1898	170
Haahrs Skole	Svendborg	1893	497
Ida Holsts Skole	Svendborg	1880	247
Idestrup Privatskole	Idestrup	2011	224
Ingrid Jespersens Gymnasieskole	København Ø	1894	674
Institut Sankt Joseph	København Ø	1858	787
International School Ikast-Brande	Ikast	2009	182
International School of Billund	Billund	2012	257
International School of Hellerup	Hellerup	2009	472
Interskolen	Viby J	1977	429
Johannesskolen	Frederiksberg	1910	915
Karrebæksminde Privatskole	Karrebæksminde	2016	79
Kaptajn Johnsens Skole	Frederiksberg	1887	438
Kildegård Privatskole	Hellerup	1870	828
Kirstine Seligmanns Skole	Vejle	1882	541
Klostermarksskolen	Aalborg	1871	567
Kolding Realskole	Kolding	1890	1005
Kornmod Realskole	Silkeborg	1900	644
Krebs' Skole	København Ø	1872	396
Kvikmarkens Privatskole	Søborg	1966	397
Københavns Private Gymnasium	København Ø	2011	159
Københavns Skole og Idrætsakademi	København Ø	2014	154
Køge Bugt Privatskole	Solrød Strand	1979	240
Køge Private Realskole	Køge	1996	669
Laursens Realskole	Aarhus C	1886	469
Lyngby Friskole	Kgs. Lyngby	1975	173
Lyngby Private Skole	Lyngby	1871	480
Mariagerfjord Idrætsskole	Hobro	2012	183
Marie Jørgensens Skole	Odense	1879	427
Marie Kruses Skole	Farum	1868	739
Marie Mørks Skole	Hillerød	1895	501
Marieskolen	Tønder	2015	158

Respekt

Fællesskab

Dannelse

demokrati

tradition

Faglighed
Samarbejde

	Oprettet	Elevantal
N. Kochs Skole	Aarhus C	1866 570
N. Zahles Gymnasieskole	København K	1851 781
N. Zahles Seminarieskole	København K	1895 472
Niels Steensens Gymnasium	København Ø	1950 488
Nordsjællands Grundskole og Gymnasium	Hørsholm	1988 990
Nyborg Friskole	Nyborg	1996 376
Nyborg Private Realskole	Nyborg	1882 431
Nykøbing Falster Realskole	Nykøbing F	1897 422
Nørre Aaby Realskole	Nørre Aaby	1896 432
Nørreådal Friskole	Brønderslev	2015 83
Nørreåskolen	Bjerringbro	2008 70
Odder lille Friskole	Odder	1985 143
Otterup Realskole	Otterup	1884 241
Oure Kostgymnasium Sport & Performing Arts	Oure	1987 200
Per Gyrum Skolen	Nivå	2015 235
Prins Henrik Skole, Lycée Francais	Frederiksberg	1954 771
Privatskolen Als	Sønderborg	1988 314
Privatskolen Frederikshavn	Frederikshavn	1885 461
Privatskolen Nakskov	Nakskov	1850 286
Privatskolen i Sæby	Sæby	1974 202
Randers Realskole	Randers	1869 1196
Rathlouskolen	Odder	1928 480
Riberhus Privatskole	Ribe	2005 262
Ringe Kost- og Realskole	Ringe	1907 101
Roskilde Private Realskole	Roskilde	1874 358
Rungsted Private Realskole	Rungsted Kyst	1920 668
Rygaards Skole	Hellerup	1909 998
Ryomgaard Realskole	Ryomgård	1913 288
Rønde Privatskole	Rønde	1917 217
Rønne Privatskole	Rønne	1888 345
Sankt Annæ Skole	København S	1897 551
Sankt Ansgars Skole	København N	1906 303
Sankt Birgitta Skole	Maribo	1916 477
Sankt Knud Lavard Skole	Lyngby	1954 182
Sankt Nikolaj Skole	Esbjerg	1905 254
Sankt Pauls Skole	Taastrup	1976 241
Sankt Petri Skole	København K	1575 617
Sct. Albani Skole	Odense	1868 228
Sct. Ibs Skole	Horsens	1872 697
Sct. Joseph Skole	Ringsted	1914 286
Sct. Joseph Søstrenes Skole	Charlottenlund	1888 452
Sct. Joseph Søstrenes Skole	Nykøbing F	1921 334
Sct. Knuds Skole & Børnehave	Fredericia	1686 282

		Oprettet	Elevantal
Sct. Mariæ Skole	Aalborg	1899	362
Sct. Michaels Skole	Kolding	1882	457
Sct. Norberts Skole	Vejle	1905	532
Sejergaardsskolen	Tølløse	1895	495
Sigerslevøster Privatskole	Frederikssund	1983	273
Skanderborg Realskole	Skanderborg	1884	455
Skipper Clement Skolen	Aalborg	1873	783
Skolen ved Havet	Hundested	2017	47
Skorpeskolen	Hellebæk	2013	273
Skt. Josefs Skole	Roskilde	1904	999
Skt. Knuds Skole	Aarhus C	1873	460
Skærbæk Realskole	Skærbæk	1919	268
Solhverv Privatskole	Hobro	1934	333
Solsideskolen	Nørresundby	1902	225
Sorø Privatskole	Sorø	1887	675
Stenhus Kostskole	Holbæk	1906	607
Stenløse Privatskole	Stenløse	1974	614
Stenoskolen	Nykøbing F	1920	251
Strandmølleskolen	Assens	1878	316
STUK (Studenterkurset & Kostskolen i Sønderjylland)	Toftlund	1977	331
Søborg Privatskole & Skovbørnehave	Gilleleje	1976	259
Sønderborg International School	Sønderborg	2011	125
Th. Langs Skole	Silkeborg	1882	410
Thy Privatskole	Thisted	2016	74
Tolstrup-Stenum Friskole	Brønderslev	1988	207
Tølløse Privatskole - og efterskole	Tølløse	1928	255
Taastrup Realskole	Taastrup	1905	715
Ugelbølle Friskole	Rønne	2010	261
Vejlefjordsskolen	Daugård	1890	278
Vestegnens Privatskole	Taastrup	1980	293
Viborg Private Realskole	Viborg	1890	751
Vidar Skolen	Gentofte	1950	336
Vinderup Realskole	Vinderup	1918	266
Vinderød Privatskole	Frederiksværk	2015	248
Vor Frue Skole	Næstved	1923	443
Øbro Fri Skole	København Ø	1974	185
Ådalens Privatskole	Ishøj	1982	440
Aalborg Studenterkursus	Aalborg	1939	200
Aalestrup Realskole	Aalestrup	1904	180
Aarhus Academy for Global Education	Højbjerg	2012	257
Aarhus Private Gymnasium	Højbjerg	2015	64
Aarhus Privatskole	Viby J	2007	231

Ambition

Orden

tydelighed

ANSVAR

Danmarks Private Skoler
Ny Kongensgade 15

1472 København K

Telefon 33 30 79 30

info@privateskoler.dk
www.privateskoler.dk